

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr 942/2015
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 10 grudnia 2015

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 09-10.06 2016 r. na kierunku „*historia*” prowadzonym w ramach obszaru nauk humanistycznych na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia realizowanych w formie studiów stacjonarnych o profilu ogólnoakademickim na Wydziale Filologiczno-Historycznym Filii w Piotrkowie Trybunalskim Uniwersytetu im. Jana Kochanowskiego w Kielcach

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Bożena Stawoska-Jundziłł – członek i ekspert PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Dariusz Dolański – członek PKA

2. dr Lucyna Rotter – członek PKA

3. mgr Beata Sejdak – ekspert PKA ds. wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

4. Angelika Karbowa – ekspert PKA ds. studenckich

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku *historia* prowadzonym na Wydziale Filologiczno - Historycznym, Filii w Piotrkowie Trybunalskim Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac przyjętego przez Prezydium PKA na rok akademicki 2015/2016. Polska Komisja Akredytacyjna po raz trzeci oceniała jakość kształcenia na w/w. kierunku. Ostatnią ocenę programową na kierunku *historia* przeprowadzono w 2010 roku. Wizytowany kierunek otrzymał wówczas ocenę pozytywną, wyrażoną uchwałą Prezydium PKA z dnia 10.06.2010 r. W wyniku oceny dokonanej w 2010

roku sformułowano zalecenia dotyczące wdrożenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, w tym systematycznych ocen pracowników przez studentów oraz wyeliminowaniu uchybień formalnych, związanych z udziałem studentów w podejmowaniu decyzji dotyczących przydzielania stypendiów i opiniowaniu aktów normatywnych uczelni. W toku wizytacji ZO potwierdził, iż jednostka zastosowała się do uwag i zaleceń ZO PKA i podjęła działania mające na celu usunięcie wskazanych nieprawidłowości.

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający PKA poprzedził wizytację zapoznaniem się z Raportem Samooceny przedłożonym przez władze Uczelni, odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni i ocenianej Jednostki oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu.

W trakcie wizytacji odbyły się spotkania z nauczycielami akademickimi, prowadzącymi zajęcia na ocenianym kierunku studiów, ze studentami, z osobami i gremiami odpowiedzialnymi za praktyki, wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, z Samorządem Studenckim. Przeprowadzono także hospitację zajęć oraz wizytację bazy dydaktycznej wykorzystywanej w realizacji zajęć na ocenianym kierunku studiów. W toku wizytacji Zespół dokonał przeglądu prac dyplomowych i etapowych, a także przedłożonej dokumentacji.

Przed zakończeniem wizytacji dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodnicząca Zespołu poinformowała władze Uczelni i jednostki na spotkaniu podsumowującym. Wyniki wszystkich przeprowadzonych czynności przez ZO pozwoliły na sporządzenie raportu z wizytacji. *Władze Uczelni stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu wizytującego.*

<p style="text-align: center;">OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM</p>
--

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		X			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe ¹ zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych		X			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		X			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		X			

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Max. 1800 znaków (ze spacjami)

¹ Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny					

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiające osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1.1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

1.2. Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1.3. Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określone dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów.*

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.*

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

Misja i strategia Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach (UJK) została przyjęta Uchwałą nr 18/2012 z 29 marca 2012 roku. W nawiązaniu do niej Wydział Filologiczno-Historyczny UJK w Piotrkowie Trybunalskim (WF-H) przyjął *Zasady misji i strategii w latach 2012-2020*. Zakładają one m.in. kształcenie w duchu samodzielnego myślenia i swobodnej wymiany poglądów, utrzymanie wysokiego poziomu procesu dydaktycznego i naukowo-badawczego we współpracy z innymi uczelniami akademickimi i instytucjami nieakademickimi w regionie. Systematyczne poszerzanie współpracy z ośrodkami naukowo-dydaktycznymi w kraju i za granicą. Aktywne uczestnictwo pracowników i studentów w europejskich programach stypendialnych i stażach naukowych.

Program studiów na kierunku *historia* zarówno w zakresie zdefiniowanych efektów kształcenia, jak i zaproponowanych modułów studiów daje możliwość rozwijania samodzielnego myślenia i swobodnej wymiany poglądów. Umożliwia on także umiędzynarodowienie procesu kształcenia, a jak wynika ze spotkań ze studentami i interesariuszami zewnętrznymi, zarówno rozwój kierunku studiów, jak i badania prowadzone w Instytucie Historii i Stosunków Międzynarodowych (IHiSM) są mocno powiązane z potrzebami społecznymi regionu i odpowiadają na zapotrzebowania rynku pracy.

W procesie definiowania efektów kształcenia i planowania treści programowych udział interesariuszy zewnętrznych odnosił się przede wszystkim do projektowania specjalności uruchamianych na kierunku *historia*. Niektóre ze specjalności zostały wprowadzone na wyraźnie formułowane zapotrzebowanie, np. *e-samorząd* i *regionalistyka stosowana*. Działania te zgodne są z celem strategicznym UJK, w którym mowa o dostosowaniu

kierunków studiów i programów kształcenia do zmian na regionalnym i krajowym rynku pracy oraz zapotrzebowania społecznego. Zgodnie z przekazanymi informacjami przez władze Instytutu, potwierdzonymi podczas spotkania z interesariuszami w opiniowaniu efektów kształcenia i treści programowych brali udział przedstawiciele *Archiwum Państwowego w Łodzi* i w *Piotrkowie Trybunalskim*, *Muzeum Regionalnego w Belchatowie*, *sił zbrojnych*, *administracji* i *szkolnictwa*. Przedstawiciele interesariuszy wchodzi także w skład Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia (WKJK) i pełnią rolę doradczą w zakresie modyfikowania programu studiów. Władze Wydziału i Instytutu, przy modyfikacji zarówno koncepcji studiów, jak i programów kształcenia wsłuchują się także w głos studentów. Wynikiem tego jest m.in. wprowadzenie do oferty dydaktycznej przedmiotów: *akademicki savoir-vivre*, czy *podstawy studiowania* (zamiast *etnologii pracy umysłowej*). Uczelnia ponadto przedstawiła opinię Wydziałowej Rady Samorządu Studentów WFH pozytywnie opiniującą plany studiów na rok 2015/2016.

Słabszą stroną w procesie kształtowania koncepcji studiów jest wykorzystanie wzorców międzynarodowych, w tym zakresie posiłowano się głównie deskryptorami bolońskimi i ramami kwalifikacji, przyjętymi w innych krajach UE oraz doświadczeniem własnym niektórych wykładowców z wyjazdów na uczelnie zagraniczne.

Koncepcja studiów umiejętnie łączy tradycyjny akademicki model kształcenia historycznego z nowoczesnymi inspiracjami z innych dyscyplin naukowych, głównie *kulturoznawstwa*, *literaturoznawstwa*, *językoznawstwa* i *nauk o mediach*, co stanowi o oryginalności i nowatorstwie w stosunku do kierunków studiów o podobnych celach i zakresie kształcenia. Ujęcie problematyki leżącej na pograniczu różnych dyscyplin naukowych w odrębnych modułach umożliwia rozwijanie tych modułów, wymianę lub wprowadzanie nowych bez naruszania zasadniczej struktury programu kształcenia. Spójna koncepcja kształcenia na studiach I i II stopnia koresponduje z polityką jakości określoną w *Zasadach misji i strategii Wydziału Filologiczno-Historycznego w latach 2012-2020*, zakładającej utrzymanie wysokiego poziomu procesu dydaktycznego m.in. poprzez przeprowadzanie oceny programowej na poszczególnych kierunkach studiów oraz monitorowanie i tworzenie nowych kierunków i specjalności zgodnie z potrzebami rynku pracy i zapotrzebowaniem społecznym. Plany rozwoju kierunku zakładają systematyczne rozszerzanie współpracy naukowej z innymi ośrodkami akademickimi w Polsce, a także za granicą, tworzenie nowych specjalności zgodnych z potrzebami rynku pracy oraz działania na rzecz umiędzynarodowienia studiów.

Dorobek naukowy pracowników wskazuje na włączenie się w międzyuczelniane projekty

badawcze, uwzględniające tendencje rozwojowe w ramach dyscypliny naukowej *historia* i wyrażające się w sięganiu do dorobku pokrewnych dyscyplin nauki, uczestnictwo w bieżącym dyskursie dotyczący kierunków badań w zakresie historii najnowszej czy nowoczesnych badań z zakresu historii historiografii i aktywnego udziału w polskiej szkole badań nad Bizancjum. Pracownicy IHiSM utrzymują ściśle kontakty naukowe z różnymi ośrodkami w Polsce, zwłaszcza z Instytutem Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kierunki badań, jak i proponowane specjalności powiązane są z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego. Potrzeby te identyfikowane są poprzez badania Akademickiego Biura Karier UJK. Niestety ich efekty w nikłym stopniu przydatne są z punktu widzenia WF-H, ponieważ odnoszą się przede wszystkim do lokalnego rynku w województwie świętokrzyskim. W związku z tym, władze WF-H przeprowadzają, określając plany rozwoju kierunku, analizę potrzeb rynku lokalnego w oparciu o własny monitoring, którego ważnym elementem są opinie stowarzyszenia absolwentów – *Piotrkowskiego Bractwa Akademickiego*, ale przede wszystkim poprzez kontakty z pracodawcami reprezentującymi lokalną administrację, szkolnictwo, muzealnictwo, służby archiwalne, wojskowość oraz turystykę. Na przykład *Centrum Informacji Turystycznej w Piotrkowie Trybunalskim* proponowało kształcenie studentów do obsługi ruchu turystycznego, samorządy proponowały treści związane z zarządzaniem informacją i dokumentacją, a jednostka wojskowa medialną obsługę misji pokojowych. Postulaty te są realizowane poprzez tworzenie odpowiednich specjalności (np. *e-samorząd, regionalistyka stosowana, obsługa medialna misji pokojowych*), ale także kursów, w których mogą brać udział pracownicy różnych instytucji i firm, a także studenci, jak to było w przypadku np. *kursu dotyczącego tradycji i ceremoniału pocztów sztandarowych*.

Otwartość Władz Instytutu na zgłaszane zapotrzebowania ze strony rynku pracy procentuje jego zaangażowaniem w doskonalenie procesu kształcenia na prowadzonych kierunkach. Efektem tych związków jest realizacja części zajęć na specjalności *archiwistyka* w *Archiwum Państwowym*, czy promocja IHiSM w witrynie *Centrum Informacji Turystycznej*. Posiłkowanie się kadrą specjalistów pracujących m.in. w AP z jednej strony służy realizacji polityki jakości, polegającej na zapewnieniu wysokokwalifikowanych nauczycieli akademickich, a z drugiej koresponduje z planami rozwoju kierunku zakładającymi możliwość formułowanie oferty różnych i zmieniających się specjalności kształcenia, w powiązaniu ze zmianującymi się potrzebami rynku pracy. Władze instytutu zapewniają wysokokwalifikowaną kadrę nauczycieli akademickich dla kierunkowych modułów

kształcenia, posiłkując się wysoko wyspecjalizowanymi fachowcami z zewnątrz w przypadku części przedmiotów realizowanych w ramach specjalności. Władze Instytutu konsultują, nie zawsze w sformalizowany sposób, także treści kształcenia ze studentami, czego wynikiem jest wprowadzenie do planu studiów takich przedmiotów, jak wspomniany już *akademicki savoir-vivre* oraz *społeczeństwo obywatelskie* czy *podstawy studiowania*. Należy przy tym zwrócić uwagę, że takie nieformalne, dobre kontakty ze studentami pozwalają na uzyskanie bardziej cennych informacji, niż formalne, protokołowane zebrania

Jednostka uchwałami nr 84/2012 Senatu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 21 czerwca 2012 roku w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunku historia na poziomie pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim i 85/2012 Senatu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 21 czerwca 2012 roku w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunku historia na poziomie drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim przyporządkowała kierunkowe efekty kształcenia na kierunku historia do obszaru kształcenia w zakresie nauk humanistycznych oraz wskazała, że odnoszą się one do dziedziny nauk humanistycznych i dyscypliny historia. Koncepcja kształcenia i efekty kształcenia na kierunku historia są z definicji w pełni powiązane ze wskazanym obszarem i dyscypliną naukową. Wprowadzenie do koncepcji studiów waloru interdyscyplinarności nie zakłóca tego przyporządkowania, ponieważ nowoczesne studia historyczne odnoszą się do badania przeszłości w określonych aspektach, poszerzających perspektywę badawczą o inspiracje z innych, pokrewnych dyscyplin nauki. Tym samym koncepcja studiów nawiązuje do aktualnego stanu wiedzy i tendencji badawczych w dyscyplinie historia, a określone przez jednostkę efekty kształcenia są zgodne z tymi tendencjami.

Kierunkowe efekty kształcenia na studiach I i II stopnia odpowiadają właściwym efektom obszarowym, uwzględniają osiągnięcie przez studentów pogłębionej wiedzy i umiejętności badawczych oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Na studiach I stopnia zakładają one zdobycie przez studentów wiedzy o miejscu i związkach historii z innymi dziedzinami nauki, rozumienie roli tradycji historycznej w kształtowaniu kultury, usystematyzowaną znajomość poszczególnych epok dziejów człowieka i właściwą terminologię, orientację w najnowszych kierunkach badań historycznych oraz znajomość metod badawczych. Efekty kształcenia duży nacisk kładą na umiejętność samodzielnego zdobywania wiedzy, prowadzenia poszukiwań badawczych przeprowadzania analiz i budowania syntez. Korespondują z nimi kompetencje społeczne problematyką etyki w badaniach naukowych, uczestnictwa w życiu naukowym oraz pogłębionej świadomości o

znaczeniu refleksji humanistycznej dla budowania więzi społecznych. Efekty kształcenia na studiach II stopnia rozszerzają i pogłębiają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne zdobyte przez absolwentów studiów I stopnia, przy czym, efektach kształcenia w zakresie wiedzy brak odniesienia do obszarowych efektów *H2A_W09* i *H2A_W10* oraz w zakresie kompetencji społecznych do *H2U_K03*. Efekty te, choć nie mają kluczowego znaczenia dla kształcenia ogólnoakademickiego na studiach II stopnia na kierunku *historia*, zubożają nieco absolwentów w zakresie wiedzy o naturze języka, funkcjonowaniu instytucji kultury oraz kompetencji społecznych dotyczących określania priorytetów służących realizacji określonych zadań. Jednocześnie Jednostka wskazała w *Raporcie samooceny*, że dostrzegła ten problem i przygotowuje się do jego rozwiązania.

Jednocześnie na specjalnościach realizowane są wybrane efekty kierunkowe, w sposób pozwalający na ich zdobycie każdemu studentowi, bez względu na wybraną przez niego ścieżkę kształcenia. Efekty realizowane w ramach specjalności są możliwe do osiągnięcia poprzez realizację celów szczegółowych, zdefiniowanych dla specjalności oraz praktyk zawodowych. Efekty kształcenia są sformułowane w sposób jasny i zrozumiały i uwzględniają specyfikę koncepcji kształcenia na kierunku. Jednocześnie kierunkowe efekty kształcenia sformułowane są w sposób umożliwiający studentom osiągnięcie pogłębionej wiedzy i umiejętności badawczych w zakresie dyscypliny naukowej *historia* w powiązaniu z pokrewnymi dyscyplinami.

Efekty kształcenia zdefiniowane dla modułu dyplomowego, zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, pozwalają na zdobycie ogólnej wiedzy i umiejętności związanych z dyscypliną naukową *historia*, ze szczególnym podkreśleniem umiejętności samodzielnego gromadzenia i selekcjonowania materiału badawczego oraz samodzielnego analizowania i wnioskowania.

Program kształcenia został przygotowany zarówno dla studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, efekty kształcenia są sformułowane tak samo, przy czym studia niestacjonarne nie zostały uruchomione.

Na kierunku *historia* prowadzone są studia nauczycielskie. Są one zgodne z efektami z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych sformułowanych w *załączniku do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela*.

Na UJK przygotowanie do zawodu nauczyciela realizowane jest zgodnie z wytycznymi przygotowanymi przez Instytut Edukacji Szkolnej, będącymi załącznikiem do pisma

prorektora ds. kształcenia do dziekanów z dnia 19 czerwca 2012. Wytyczne te obejmują zdefiniowany w punkcie II.3 *Załącznika do Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela* moduł drugi, obejmujący przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym i częściowo moduł trzeci obejmujący przygotowanie w zakresie odnoszącym się do podstaw dydaktyki. Pozostała część modułu trzeciego, a także moduły jeden, cztery i pięć realizowane są według zasad przyjętych na poszczególnych wydziałach. Przyjęte przez Instytut Edukacji Szkolnej wytyczne nie spełniają wymagań rozporządzenia w zakresie modułu drugiego. Przeporzadkowana do niego liczba godzin, zgodnie z rozporządzeniem wynosi 90, ale zostały włączone do niego zajęcia z emisji głosu w wymiarze 15 godzin, kosztem zajęć z zakresu pedagogiczno-psychologicznego.

Wytyczne te realizowane są na WF-H. Pozostałe moduły kształcenia nauczycielskiego, za które odpowiada wizytowany Wydział są realizowane w wymiarze zgodnym z rozporządzeniem.

Na studiach I stopnia zaplanowano 90 godzin dydaktyki historii oraz łącznie 150 godzin praktyki przeprowadzanej, jako praktyka ciągła (90 godzin, w tym 30 godzin praktyki pedagogicznej) oraz praktyka śródroczna (60 godzin). Na drugim stopniu studiów został przyjęty ten sam model, przy czym w związku z przygotowaniem do nauczania drugiego przedmiotu wprowadzono dodatkowo 30 godzin dydaktyki wiedzy o społeczeństwie i 60 godzin praktyki śródrocznej w zakresie nauczania tego przedmiotu Program studiów na kierunku *historia* I i II stopnia został dostosowany do warunków określonych *Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela*, umożliwia on zdobycie właściwej wiedzy merytorycznej do nauczania przedmiotu, właściwego poziomu znajomości języka obcego a także odpowiedniej wiedzy z zakresu wykorzystania technik informatycznych.

Treści programowe uwzględnione w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia są spójne z efektami kształcenia zdefiniowanymi dla każdego z poziomów. Na studiach I stopnia treści programowe obejmują rozbudowany kurs historii w zakresie wszystkich epok historycznych, wzbogacony o syntetyczny kurs dotyczący historii Europy Środkowo-Wschodniej i moduł zajęć z zakresu przygotowania do prowadzenia badań naukowych oraz proseminaria i seminaaria dyplomowe. Program studiów zawiera także m.in. zajęcia z filozofii, języka łacińskiego, własności intelektualnej, kultury języka oraz społeczeństwa

obywatelskiego. Na studiach II stopnia treści programowe z zakresu kształcenia historycznego dotyczą subdyscyplin historycznych: historii gospodarki, dyplomacji, kultury, władzy, religii, piśmiennictwa, narodu itp. oraz zawierają przedmioty pogłębiające umiejętności i kompetencje społeczne w zakresie prowadzenia badań: metodologię historii, statystykę i demografię historyczną, czy problematykę pamięci historycznej. Zapewniają one zdobycie przez studenta kompleksowej, różnorodnej i aktualnej wiedzy pozwalającej na osiągnięcie efektów kształcenia w ich zakresie oraz pogłębionych umiejętności prowadzenia badań naukowych i kompetencji społecznych w działalności badawczej w obszarze nauk humanistycznych w dyscyplinie historia.

Tematyka prac dyplomowych na kierunku *historia* jest zgodna z programem i koncepcją studiów I i II stopnia. Ich forma, tematyka i metodyka oraz stawiane im wymagania są zgodne z koncepcją kształcenia i efektami kształcenia dla pierwszego i drugiego stopnia studiów. Prace licencjackie pozwalają na zweryfikowanie stopnia przygotowania studentów do prowadzenia badań naukowych, a prace magisterskie umożliwiają weryfikację stopnia umiejętności i kompetencji w prowadzeniu badań naukowych. Tematyka prac dyplomowych jest zgodna z obszarem kształcenia i dyscypliną, do której zostały przyporządkowane efekty kształcenia.

Treści programowe na kierunku *historia* I i II stopnia w zakresie kształcenia nauczycielskiego w odniesieniu do modułu pierwszego (przygotowania merytorycznego), a także modułów drugiego i trzeciego w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego oraz dydaktycznego są zgodne z treściami kształcenia opisanymi w odpowiednich standardach. Ponadto na studiach II stopnia, w związku z przygotowaniem do prowadzenia drugiego przedmiotu – *wiedza o społeczeństwie*, zostały one uzupełnione w zakresie dydaktyki przedmiotu, jak i merytorycznego przygotowania, które w zakresie treści i wymiaru godzinowego zapewniają odpowiednią wiedzę i kompetencje.

Metody kształcenia wykorzystywane w ramach poszczególnych modułów odpowiadają ich specyfice, a ich dobór w zakresie skuteczności określić można, jako trafny. Metody kształcenia wykorzystywane na ćwiczeniach mają charakter aktywizujący studentów i wymagający od nich umiejętności samodzielnego wyszukiwania materiałów i uczenia się, ze szczególnym uwzględnieniem zdobywania pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenie badań naukowych i kompetencji społecznych niezbędnych do działalności badawczej.

Uczelnia w sposób systemowy podeszła do adaptacji metod kształcenia do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Załącznik nr 1 do *Regulaminu Studiów* opisuje szczegółowe zasady

wprowadzania i stosowania rozwiązań alternatywnych wobec studentów z niepełnosprawnościami, m.in. umożliwia się indywidualny tryb i warunki odbywania zajęć, w tym zajęć dodatkowych i konsultacji, zmianę formy sprawdzania wiedzy, przygotowanie materiałów w alternatywnych formach zapisu, zmiany form uzyskiwania zaliczeń i zdawania egzaminów oraz organizacji sesji egzaminacyjnych. Ponadto każdy student z niepełnosprawnością ma swojego przewodnika-asystenta, którego zadaniem jest pomoc w pokonywaniu wszelkich barier i sprawowanie opieki organizacyjnej i merytorycznej.

Stosowane metody kształcenia dają możliwość osiągnięcia przez wszystkich studentów wszystkich zakładanych efektów kształcenia w zakresie przygotowania do prowadzenia badań historycznych na pierwszym stopniu studiów i zapewnienia udziału w prowadzeniu tych badań na drugim stopniu studiów. Grupa tych efektów realizowana jest przede wszystkim w ramach modułów dyplomowych, a także kierunkowych w zakresie przygotowywania prac semestralnych i projektów. Zgodnie z *Regulaminem dyplomowania na WF-H 20 lutego 2014 roku z późn. zm.* opiekę nad pracami dyplomowymi na I stopniu studiów sprawuje nauczyciel akademicki posiadający, co najmniej stopień doktora, a na II stopniu – doktora habilitowanego. Promotor ma obowiązek sprawdzania i zatwierdzania kolejnych etapów pracy. Tematy prac dyplomowych zatwierdzane są przez Radę IHiSM. W wyjątkowych sytuacjach Rada Wydziału może zgodzić się na prowadzenie prac magisterskich przez doświadczoną osobę ze stopniem doktora. Recenzentem w takich przypadkach jest zawsze osoba posiadająca, co najmniej stopień doktora habilitowanego. Na kierunku *historia* takie sytuacje mają charakter incydentalny. Zweryfikowane prace dyplomowe oraz przedstawiony wykaz tematów pozwalają stwierdzić, że studenci studiów pierwszego stopnia są przygotowani do prowadzenia badań naukowych, a studenci studiów II stopnia prowadzą badania naukowe. Zarówno przegląd Kart przedmiotów (sylabusów), przeprowadzone hospitacje zajęć, a w końcu ocena jakości prac dyplomowych pozwalają ZO pozytywnie ocenić stopień wykorzystania najnowszych osiągnięć w dydaktyce szkoły wyższej.

Punkty ECTS niezbędne do uzyskania założonych efektów szacowane są przy założeniu, że jeden punkt odpowiada 25-30 godzinom, w zależności od specyfiki przedmiotu. Planowany w każdym przedmiocie nakład pracy obejmuje liczbę godzin kontaktowych (wykłady, ćwiczenia, konsultacje, zaliczenie/egzamin) oraz niekontaktowych (samodzielna praca studenta: przygotowanie do zajęć, do egzaminu, pracy zaliczeniowej). Szacunkowe nakłady pracy dla każdego studenta są planowane przez osoby przygotowujące karty przedmiotów, ewentualnie korygowane przez osoby prowadzące przedmiot.

Liczba i treść efektów kształcenia zdefiniowanych dla kierunku studiów *historia* zarówno na I i II stopniu kształcenia jest możliwa do osiągnięcia w czasie przewidzianym na realizację programu studiów oraz przy poniesieniu przez studentów nakładu pracy mierzonego liczbą punktów ECTS przyporządkowanych do programu studiów oraz do poszczególnych wielopredmiotowych modułów kształcenia. Studia I stopnia trwają sześć semestrów i przyporządkowano im 180 punktów ECTS, natomiast studia II stopnia trwają 4 semestry i przyporządkowano im 120 punktów ECTS.

W obowiązującym na UJK wzorze programu studiów nie zostały wyodrębnione wszystkie wskaźniki punktacji ECTS zgodnie z *Rozporządzeniem MNiSW z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia*. W związku z tym w programie studiów na kierunku *historia* nie wykazuje się minimalnej liczby punktów, którą student musi uzyskać w ramach zajęć w obszarze nauk społecznych, z języka obcego i praktyk zawodowych (§ 4 ust. 1 pkt 8, 9, 12), choć w praktyce wszystkie te zajęcia są realizowane. Nie wykazuje się także modułów zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi i służących zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych (§ 4 ust. 5). W *Raporcie samooceny* wskazano jednak, że zajęcia tego typu, zarówno na studiach I jak i II stopnia nieznacznie przekraczają 60% punktów niezbędnych do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia. Wskazane przez Władze Instytutu przedmioty rzeczywiście spełniają ten wymóg. Program studiów wykazuje, zgodnie z rozporządzeniem, wskaźniki określone w § 4 ust. 1 pkt 2, 3, 6-10, 12, ust. 2-3, ust. 5. Jedynie w przypadku zajęć, które student jest zobowiązany odbyć w ramach oferty ogólnouczelnianej lub na innym kierunku studiów nastąpiło wyraźnie niezrozumienie wymogu. Obok zajęć spełniających kryteria przyporządkowano do nich także obowiązkowe zajęcia z wychowania fizycznego czy języka obcego. Przy czym program studiów I i II stopnia uwzględnia:

- a) wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów,
- b) z zakresu nauk podstawowych właściwych dla danego kierunku studiów, do których odnoszą się efekty kształcenia dla tego kierunku, poziomu i profilu kształcenia,
- c) o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych, warsztatowych i projektowych;
- d) minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach niezwiązanych z kierunkiem studiów zajęć ogólnouczelnianych lub zajęć na innym kierunku studiów;
- e) liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z wychowania fizycznego;

W zakresie kształcenia nauczycieli na studiach I i II stopnia liczba punktów ECTS przypisanych w ogólnouczelnianych wytycznych do modułu drugiego jest zgodna z właściwym rozporządzeniem i wynosi 10, natomiast liczba punktów przypisanych do modułu trzeciego w zakresie podstaw dydaktyki wynosi 2. Moduł trzeci uzupełniony jest przez realizowane na studiach I i II stopnia zajęcia z zakresu dydaktyki szczegółowej i praktyki dydaktyczne po 14 ECTS (po odliczeniu jednego punktu za praktykę pedagogiczną), co w sumie o 1 ECTS przekracza wskazaną w rozporządzeniu wartość 15. Ponadto na drugim stopniu studiów realizowane jest przygotowanie do drugiego przedmiotu. Zgodnie z rozporządzeniem w tym zakresie należy przyporządkować od 10 do 15 ECTS w odniesieniu do dydaktyki przedmiotu i praktyki dydaktycznej, a w programie studiów przyporządkowano 8 ECTS.

Na kierunku *historia* studenci na studiach I i II stopnia mogą wybierać moduły kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, wymaganych do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia, co wypełnia wymogi minimum określonego w § 4, ust. 2 *Rozporządzenia w sprawie warunków prowadzenia studiów* oraz określoną przez uczelnię koncepcję, zakładającą elastyczność kształcenia. Na I stopniu są to 62 punkty ECTS (tj. 34%), na II stopniu 68 punktów ECTS (56,6%). Wybór obejmuje moduł specjalnościowy oraz fakultatywny i dyplomowy. W przypadku dużej liczby chętnych na wybrane przedmioty przydział studentów odbywa się na podstawie listy rankingowej, gdzie kryterium jest średnia ocen z poprzedniego semestru.

Formy doboru zajęć dydaktycznych z zakresu poszczególnych modułów kształcenia i przedmiotów odpowiadają określonym dla nich efektom kształcenia oraz treściom kształcenia. Umożliwiają osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia w wyniku uczestniczenia w wykładach, ćwiczeniach i seminariach, określonych w planie studiów, w tym w szczególności osiągnięcie efektów kształcenia w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Osiągnięcie tych efektów umożliwia przewaga konwersatoriów oraz ćwiczeń nad wykładami (75,% do 25,% na I stopniu i 86 % do 14% na II stopniu). Rodzaj zajęć i liczebność grup studenckich są zgodne z *Uchwałą Nr 17/2014 Senatu UJK z dnia 27 marca 2014 r. w sprawie ustalenia zakresu obowiązków dydaktycznych nauczycieli akademickich, form zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków i zasad obliczania godzin dydaktycznych* oraz *Zarządzeniem Nr 39/2015 Rektora UJK z dnia 25 maja 2015 r. zmieniającym zarządzenie nr 40/2014 Rektora UJK z dnia 30 maja 2014 roku w*

sprawie ustalenia liczebności grup i form zajęć dydaktycznych. Realnie grupa ćwiczeniowa na kierunku *historia* liczy 6-14 osób, a seminaryjna – 6-10, należy uznać za właściwe i bardzo sprzyjające osiągnięciu przez wszystkich studentów zakładanych efektów kształcenia.

Harmonogramu zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku można uznać za zgodny z zasadami higieny procesu nauczania. Studenci mają zwykle wolny od zajęć dydaktycznych jeden dzień w tygodniu (poza sobotą i niedzielą), a liczba godzin dydaktycznych przypadających na jednego studenta dziennie nie przekracza ośmiu. Niemniej część studentów narzeka, że niektóre zajęcia organizowane są w godzinach popołudniowych. Jak wyjaśniły Władze Wydziału jest to związane z częstymi wyjazdami funkcyjnych pracowników Wydziału do głównej siedziby Uniwersytetu w Kielcach.

Uczelnia nie prowadzi zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

Przeprowadzanie praktyk zawodowych na UJK reguluje *Procedura USZJK-U/12*, do której stosuje WF-H. Praktyka w ramach każdej z prowadzonych na kierunku specjalności posiada własną Kartę przedmiotu, do której przypisano efekty kształcenia zgodne z treściami i charakterem specjalności. Wymiar praktyk na specjalnościach nienauczycielskich na studiach I stopnia wynosi 120 godzin, a na studiach II stopnia nie są one przewidywane. Na specjalności nauczycielskiej wymiar praktyk na studiach pierwszego i drugiego stopnia jest zgodny z właściwym rozporządzeniem. Praktyki zawodowe odbywają się w okresie wakacyjnym po IV semestrze w instytucjach odpowiadających efektom kształcenia przypisanych do specjalności w ramach, której są realizowane. Przy czym praktyki pedagogiczne realizowane są w dwóch formach: praktyki ciągłej (po II i IV semestrze studiów I stopnia, oraz po II semestrze studiów II stopnia) i praktyki śródrocznej (w czasie V semestru studiów I stopnia i w czasie III i IV semestru studiów II stopnia), następstwo i sekwencja praktyk jest zgodna z właściwym rozporządzeniem.

Praktyka zawodowa zaliczana jest przez opiekuna praktyk na podstawie szczegółowego *Dziennika Praktyk* oraz opinii pracodawcy. Dotychczas wzór opinii pracodawcy nie odnosił się do przypisanych praktyce efektów kształcenia, co utrudniało możliwość sprawdzenia ich osiągnięcia. W wyniku prac *Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia* od tego roku akademickiego wprowadzono dodatkowo kartę informacyjną weryfikującą efekty kształcenia przypisane praktykom, która powinna umożliwić skuteczne sprawdzanie ich osiągnięcia.

Przebieg praktyk dokumentowany jest w *Dzienniku Praktyk* zawierającym:

– informację o wymiarze praktyk i potwierdzenie ich odbycia przez pracodawcę,

- kartę tygodnia zawierającą szczegółowy opis godzin pracy z wyszczególnieniem podejmowanych czynności potwierdzany przez pracodawcę,
- miejsce na uwagi praktykanta o przebiegu praktyk,
- miejsce na uwagi zakładu pracy.

Zasady określania stopnia zaliczania osiągniętych efektów kształcenia są opisane w sylabusach praktyk i stanowią wypadkową treści *Dziennika Praktyk* i opinii pracodawcy. Wprowadzenie karty informacyjnej, weryfikującej efekty kształcenia, uczyni ten proces bardziej skutecznym, rzetelnym i bezstronnym.

Uczelnia nie zapewnia miejsc praktyk studentom, ale wspiera ich w sytuacjach trudnych. Na początku właściwego semestru studenci informowani są o praktykach, ich wymiarze i charakterze oraz typach zakładów pracy, w których mogą się one odbywać. Studentom odpowiada ten sposób samodzielnego poszukiwania miejsc do odbycia praktyki, zwykle w swoim miejscu zamieszkania, zwłaszcza, że w przypadkach, gdy student ma problem ze znalezieniem odpowiedniej instytucji, uczelnia pomaga mu wykorzystując własne kontakty z pracodawcami. System ten, jak dotychczas sprawdza się dobrze, biorąc pod uwagę małą liczbę studentów na kierunku (do 14 na roku). Studenci, pracujący zawodowo, których charakter pracy jest zgodny ze specjalnością kształcenia mogą ubiegać się o zaliczenie praktyki na podstawie wykonywanej pracy zawodowej.

Studia na kierunku *historia* prowadzonym na WF-H są stosunkowo słabo umiędzynarodowione. Wydział nie proponuje zajęć w językach obcych, poza obowiązkowymi zajęciami z lektoratu (języków: angielskiego, niemieckiego i rosyjskiego) na różnych poziomach zaawansowania.

Jednym z aspektów umiędzynarodawiania jest udział studentów i pracowników w wymianie międzynarodowej. Na wizytowanym Wydziale główną rolę w tym zakresie spełnia program Erasmus. W latach 2013-2015 skorzystało z niego na wydziale 23 studentów wyjeżdżających, w tym tylko jeden student *historii* i 24 przyjeżdżających, oraz 5 wyjeżdżających nauczycieli akademickich i 2 przyjeżdżających. Ponadto dwóch nauczycieli akademickich wzięło udział w stażach zagranicznych organizowanych przez międzynarodowe agencje i fundacje. Z rozmów ze studentami i Władzami Uczelni wynika, że istotną przyczyną słabej mobilności studentów są kwestie ekonomiczne oraz słaba samoocena w zakresie posługiwania się językiem obcym. Władze Wydziału i Instytutu widzą możliwość szerszego umiędzynarodowiania studiów poprzez wykorzystanie kontaktów w ramach sieci *miast partnerskich Piotrkowa Trybunalskiego*, a odpowiednie deklaracje składali też obecni na

spotkaniu z interesariuszami przedstawiciele władz miasta. Jednym z działań w tym kierunku jest podjęta już współpraca z *Centrum Informacji Turystycznej* w ramach której studenci *historii* prowadzą po mieście zagranicznych turystów.

Polityka rekrutacyjna na kierunek *historia* na WF-A powiązana jest z oczekiwaniami wobec przygotowania kandydatów w zakresie dyscypliny studiów. Warunki i tryb rekrutacji, w tym przedmioty kwalifikacyjne i liczbę miejsc określa *Uchwała Senatu UJK (Uchwała nr 41/2015 Senatu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 28 maja 2015 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe w roku akademickim 2016/2017)*.

Na studia I stopnia, jako główne kryterium rekrutacyjne, przyjęto wyniki egzaminu maturalnego z historii lub wiedzy o społeczeństwie (do wyboru wynik wyżej punktowany), a w przypadku absolwentów ze „starą maturą” ustalono odpowiednie przeliczniki.

Na studia II stopnia kryterium rekrutacyjne odniesiono do studiów I stopnia w dziedzinie nauk humanistycznych, gdzie obowiązuje konkurs dyplomów, natomiast absolwenci studiów w zakresie pozostałych dziedzin nauki odbywają rozmowę rekrutacyjną. Takie rozwiązanie z jednej strony umożliwia kontynuację studiów w ramach efektów kształcenia zdefiniowanych dla dziedziny, a z drugiej umożliwia weryfikację efektów uczenia się u pozostałych osób.

Przyjęte kryteria nie są jednak do końca przejrzyste, bowiem nie zawierają zasad porównywania osiągnięć kandydatów o różnych kwalifikacjach, ale zapewniają potencjalną selektywność doboru kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku. Władze Wydziału wskazały przy tym, że brak porównywalności kryteriów nie doprowadził do tej pory do sytuacji konfliktowych.

Procedury rekrutacji są bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse. Przyjęte limity przyjęć na studia I stopnia stacjonarne 20 i niestacjonarne 20; studia drugiego stopnia stacjonarne – 20 i niestacjonarne 20 odpowiadają potencjałowi kadrowemu i potrzebom otoczenia społeczno-kulturalnego i gospodarczego.

Informacja o zasadach rekrutacji znajduje się na stronie internetowej UJK Filii w Piotrkowie Trybunalskim, jest aktualna i w pełni informuje o wymaganiach stawianych kandydatom na studia. Brakuje jednak w niej zasad porównywania wyników rekrutacyjnych dla kandydatów po nowej i starej maturze na I stopień studiów i kandydatów z dyplomem z obszaru nauk humanistycznych i innych na drugi stopień studiów.

Regulamin potwierdzania efektów uczenia się wprowadzony został w uczelni *Uchwałą Senatu UJK nr 54/2015 z 25 czerwca 2015 r.* Na tej podstawie wprowadzono sposób

weryfikacji efektów uczenia się odpowiadających efektom kształcenia zawartym w programie kształcenia kierunków prowadzonych na WF-H. Zgodnie z *Ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym* efekty kształcenia można potwierdzić osobie posiadającej świadectwo dojrzałości i co najmniej pięć lat doświadczenia zawodowego (w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia I stopnia), osobie posiadającej tytuł zawodowy licencjata lub równorzędny i co najmniej trzy lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów pierwszego stopnia (w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia II stopnia), osobie posiadającej tytuł zawodowy magistra lub równorzędny i co najmniej dwa lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów drugiego stopnia albo jednolitych studiów magisterskich (w przypadku ubiegania się o przyjęcie na kolejny kierunek studiów I lub II stopnia).

Na poziomie rozwiązań wewnętrznych weryfikacji efektów uczenia się na podstawie przedstawionych dokumentów dokonuje *Zespół ds. Potwierdzania Efektów Uczenia się* powołany przez Dziekana WF-H na wniosek przewodniczącego WKJK. W przypadku uzasadnionych wątpliwości można zastosować dalsze działania i na podstawie decyzji Dziekana weryfikacja efektów uczenia się jest wówczas przeprowadzana przez nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia, o których zaliczenie ubiega się Wnioskodawca lub przez innego nauczyciela akademickiego wskazanego przez dziekana posiadającego dorobek i/lub doświadczenie w zakresie zajęć, o których zaliczenie ubiega się wnioskodawca.

W wyniku weryfikacji student otrzymuje pulę punktów ECTS przyporządkowaną do zajęć, które zaliczył w wyniku potwierdzania efektów uczenia się oraz zostaje mu wystawiona ocena z każdego przedmiotu (modułu) podlegającego potwierdzaniu, zgodnie z kryteriami oceniania obowiązującymi na WF-H.

W przypadku kierunku *historia* nie wskazano żadnego przedmiotu, dla którego możliwe jest potwierdzenie efektów uczenia się, w związku z czym nie ma możliwości oceny zgodności potwierdzonych efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów z efektami kształcenia określonymi dla ocenianego kierunku studiów oraz trafności metod sprawdzania i potwierdzania osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

Uczelniany wzór karty przedmiotu nie przewiduje wskazania konkretnych metod weryfikacji do poszczególnych efektów kształcenia przypisanych do przedmiotu. Utrudnia to proces monitorowania postępów w uczeniu się i oceny adekwatności stosowanych metod weryfikacji do efektów kształcenia. Władze Wydziału i Instytutu opracowały w związku tym wprowadzane w tym roku akademickim dodatkowe narzędzie, będące załącznikiem do

sylabusów, w którym prowadzący zajęcia wskazują metody weryfikacji w odniesieniu do przypisanych do przedmiotów efektów kształcenia. Sporządzono w ten sposób swoistą inwentaryzację przyjętych metod, która umożliwi doskonalenie ich w przyszłości. Sprawdzanie i ocena stopnia osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia w trakcie realizacji programu jest możliwe, choć wydaje się być utrudnione poprzez przyporządkowanie zbyt dużej liczby efektów do poszczególnych przedmiotów (około 10). Władze Wydziału i Instytutu zauważają ten problem, choć nauczyciele akademicy uważają, że liczba przypisanych przez nich do przedmiotu efektów kształcenia nie wpływa na ich weryfikację. Należy się spodziewać, że wypełnienie załącznika z metodami weryfikacji pogłębi refleksję w tym zakresie i zmodyfikuje wybór efektów kształcenia przypisanych do pojedynczych przedmiotów.

Z przeprowadzonych rozmów i *Raportu samooceny* wynika, że na kierunku *historia* stosowany jest system oceny osiągnięć studentów, który wymaga od nich systematycznej pracy, a także weryfikuje efekty kształcenia poprzez prace etapowe (kolokwia, sprawdziany, prace zaliczeniowe, referaty, prezentacje), zaliczenia (ustne, pisemne) bądź egzaminy (ustne, pisemne). System oceniania przedstawiany jest studentom podczas pierwszych zajęć i ma sprawdzać nabytą wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne. Zgodnie z deklaracjami system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia pozwala również potwierdzić umiejętność prowadzenia badań naukowych, co weryfikowane jest przez publikacje, a także poprzez prace i egzaminy dyplomowe.

Zagadnienia egzaminów dyplomowych (licencjackich i magisterskich) obejmują treści z obszaru zakładanych efektów kształcenia, przy czym pytania odnoszą się zwykle do problematyki pracy dyplomowej, co jest zgodne z § 48 *Regulaminu studiów*. Zgodnie z *Regulaminem dyplomowania na WF-H 20 lutego 2014* zasady oceny pracy dyplomowej odnoszą się do jej struktury, treści, nowatorstwa w ujęciu problemu, wykorzystanych źródeł i literatury i możliwości wykorzystania wyników badań. Szczegółowe zasady przeprowadzenia egzaminu dyplomowego opisuje *Procedura dyplomowania WSZJK-U/11*.

Biuro Karier UJK prowadzi monitoring absolwentów umożliwiający sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia po zakończeniu studiów. Monitoring ten odnosi się do rynku pracy na terenie województwa świętokrzyskiego i z punktu widzenia WF-H jest mało przydatny. W związku z tym Wydział wprowadził własny system monitoringu, na który składa się *Ankieta samooceny studenta*, która zawiera wszystkie przypisane do kierunku efekty kształcenia z możliwością oceny stopnia ich osiągnięcia oraz pozyskiwanie opinii

interesariuszy zewnętrznych. Informacja zwrotna dotycząca stopnia osiągnięcia efektów kształcenia i ich przydatności na rynku pracy od absolwentów i pracodawców jest wykorzystywana poprzez wprowadzanie nowych specjalności oraz modyfikację treści przedmiotów.

Osoby biorące udział w procesie sprawdzania i oceny efektów kształcenia osiągniętych przez studentów są nauczycielami akademickimi z dużym doświadczeniem badawczym oraz merytorycznymi kompetencjami w zakresie treści programowych poszczególnych przedmiotów.

Metody sprawdzania i oceny efektów kształcenia oraz zaliczenia przedmiotów wpisane w ogólnouczelnianym wzorze sylabusu mają charakter tradycyjny, ale przewidziane jest także miejsce na wpisanie specyficznych metod, związanych z charakterem przedmiotu, wykorzystujących najnowsze osiągnięcia w dydaktyce szkoły wyższej. Na ocenianym kierunku są to np. prace projektowe zamawiane przez *Centrum Informacji Turystycznej*.

Reguły weryfikacji efektów kształcenia, a także sposób ich dokumentacji określa osoba odpowiedzialna za przedmiot w sposób zgodny z obowiązującą na uczelni procedurą (*Procedura WSZJK-U/3 - Procedura weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia oraz oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych*). Efekty kształcenia uzyskane w trakcie wykładów są weryfikowane na podstawie egzaminu, bądź pracy zaliczeniowej (referatu), z kolei efekty realizowane w trakcie zajęć o charakterze ćwiczeń – na podstawie prac etapowych (kolokwia, sprawdziany, prace zaliczeniowe, referaty, prezentacje).

Efekty kształcenia uzyskane w trakcie praktyk weryfikowane są na podstawie opinii pracodawcy i dziennika praktyk, zawierającego potwierdzony harmonogram przebiegu praktyki, karty tygodnia ze szczegółowym opisem wykonywanych czynności, miejscem na uwagi studenta i miejscem na uwagi pracodawcy. Od tego roku akademickiego Władze Wydziału uzupełniły opinię pracodawcy o kartę informacyjną weryfikującą efekty kształcenia przypisane do programu praktyki.

Wykazane w załącznikach do sylabusów metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są w większości trafne i skuteczne, uwzględniające specyficzność grup efektów kształcenia w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów, jak i całości studiów. Wprowadzenie przez Wydział nowego narzędzia, uzupełniającego niedostatki ogólnouczelnianego wzoru karty przedmiotu pozwala na monitorowanie i doskonalenie przyjętych metod weryfikacji efektów kształcenia.

Ocena pracy własnej studentów, związanej z weryfikacją samodzielnie zdobytej wiedzy, polega na metodach ich aktywnego uczestnictwa w zajęciach, takich jak dyskusja, burza mózgów czy praca zespołowa. Stosowane są także sprawdziany, kolokwia pisemne i testy. Ważnym elementem weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia są prace okresowe i zaliczeniowe, które pozwalają na monitorowanie stopnia przyswojenia umiejętności i kompetencji społecznych do prowadzenia badań naukowych.

Stosowane metody są różnorodne i zapewniają kompleksowość sprawdzenia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, zarówno na poziomie przedmiotów, rozbudowanych modułów, praktyk zawodowych, jak i na poziomie całości programu studiów.

Skład komisji na egzaminie dyplomowym dobierany jest w sposób umożliwiający weryfikację efektów kształcenia sformułowanych dla modułu dyplomowania zgodnie z przyjętymi na uczelni procedurami.

Obowiązujące metody sprawdzania prac dyplomowych odpowiadają środowiskowym standardom przyjętym dla oceny prac naukowych w dyscyplinie *historia* i odnoszą się do takich elementów, jak nowatorskość tematu i ujęcia problemu badawczego, stosowanych metod i metodologii, kompleksowości wykorzystania źródeł i literatury, poprawności stosowania aparatu naukowego (przypis, bibliografia, aneksy). Metody te należy ocenić, jako skuteczne w szczególności w zakresie weryfikacji efektów kształcenia związanych z umiejętnościami i kompetencjami społecznymi do prowadzenia badań naukowych.

Wyniki oceny diagnostycznej, kształtującej i podsumowującej są wykorzystywane do kierowania procesem uczenia się studentów i wspomagania ich w uczeniu się poprzez obejmowanie ich w razie potrzeby indywidualną opieką. Na ocenianym kierunku nie ma w tym zakresie opracowanego systemu, ale z obserwacji wynika, że kadra dydaktyczna zna bardzo dobrze zarówno możliwości, jak i ograniczenia studentów kierunku, ich położenie ekonomiczne i sytuację rodzinną. Nieliczne roczniki sprzyjają nawiązaniu bliższych relacji, podejmowaniu spontanicznych działań na rzecz studentów. Z tej przyczyny odsiew studentów jest niewielki i nie wynika z nieosiągnięcia przez nich efektów kształcenia, a raczej z przyczyn ekonomicznych lub wypadków losowych.

Wykorzystywane do weryfikacji efektów kształcenia narzędzia są różnorodne i dostosowane do specyfiki grup efektów kształcenia i przedmiotów. Wzory recenzji prac dyplomowych pozwalają na ich odpowiednią ocenę, a szczegółowe *Dzienniki Praktyk* w połączeniu z kartą informacyjną weryfikującą efekty kształcenia przypisane do praktyki pozwalają na właściwe

przeprowadzenie procesu oceny.

Na dokumentację procesu sprawdzania i oceny efektów kształcenia osiągniętych przez studentów składają się testy, prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, wypełnione dzienniki praktyk, protokoły egzaminów dyplomowych. Pytania sformułowane w sprawdzianach i kolokwiach są zrozumiałe i pozwalają na weryfikację założonych efektów kształcenia z zakresu wiedzy, struktura testów sprawdzających jest także właściwa. Pytania egzaminacyjne sformułowane są w sposób poprawny, pozwalający na weryfikację przypisanych do przedmiotu efektów kształcenia z zakresu wiedzy i umiejętności, a także pośrednio kompetencji społecznych przygotowujących do prowadzenia badań naukowych. W tym zakresie główną rolę odgrywają prace semestralne i prace dyplomowe, których problematyka, struktura i strona formalna pozwalają na skuteczne weryfikowanie efektów związanych z posiadaniem przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych do prowadzenia działalności badawczej.

Sprawdzone prace etapowe i dyplomowe spełniają oczekiwania w odniesieniu do właściwego poziomu studiów. Prace etapowe zazwyczaj zawierają uwagi osób sprawdzających, ocenę i jej uzasadnienie, skutecznie weryfikują przypisane do przedmiotu efekty kształcenia. Prace dyplomowe odpowiadają poziomowi studiów, sformułowane tematy badawcze, struktura i strona formalna pozwalają na skuteczne weryfikowanie efektów kształcenia w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych do prowadzenia badań naukowych.

Małe grupy studenckie są istotnym elementem dla bezstronności, rzetelności oraz przejrzystości procesu sprawdzania i oceny efektów kształcenia. Ułatwiają one przepływ informacji i porównywanie wyników. Nauczyciele akademicki podlegają w tym zakresie skutecznej, choć nieformalnej kontroli grup studenckich, o czym świadczy brak sytuacji konfliktowych na tle zasadności wystawianych ocen.

Z drugiej strony liczebność grup zapobiega także pojawianiu się takich zjawisk jak ściąganie czy plagiatowanie, ponieważ są łatwo kontrolowalne ze strony kadry akademickiej. UJK zapewnia jednak procedury postępowania w przypadku pojawienia się sytuacji konfliktowych: *Procedura rozstrzygnięcia skarg w sytuacjach konfliktowych WSZJK-U/5* oraz *Procedura dyplomowania WSZJK-U/11* zawierająca zasady postępowania w przypadku podejrzenia plagiatu. Dotychczas na kierunku *historia* procedury te nie musiały być wykorzystywane.

Ponadto zgodnie z *Regulaminem studiów* studentom przysługuje prawo do publicznego

egzaminu dyplomowego, co może służyć także, jako narzędzie zabezpieczające warunki równego traktowania w procesie sprawdzania i oceniania efektów kształcenia.

Z analizy prac okresowych, kolokwiów i sprawdzianów wynika, że studenci otrzymują informację zwrotną dotyczącą ich osiągnięć m.in. za pośrednictwem poczty elektronicznej lub na zajęciach, maksymalnie w ciągu tygodnia. Prace opatrzone są komentarzami, oceną i jej uzasadnieniem. W niektórych przypadkach, krótkie sprawdziany opatrzone są jedynie oceną, ale jak wynika z przeprowadzonego wywiadu, związane jest to z tym, że zostały one sprawdzone przy studentach i od razu są omawiane, co jest możliwe w kilkusobowych grupach.

Zasady przechowywania prac etapowych i wyników egzaminów są wzorcowe. Prace etapowe sprawdzające osiągnięcie efektów kształcenia na poszczególnych przedmiotach są archiwizowane w opisanych teczkach. Opis teczki zawiera nazwę kierunku studiów, formę studiów, rok akademicki, semestr, typ studiów, nazwisko prowadzącego, nazwę przedmiotu, formę zajęć i formę zaliczenia przedmiotu. Ponadtoteczka zawiera metryczkę z wykazem studentów i opisem zasad oceny.

W przypadku egzaminów ustnych teuczki zawierają protokoły sformułowane dla każdego studenta osobno, uwzględniające: nazwę przedmiotu, nazwisko egzaminatora, nazwisko studenta, pytania i krótką charakterystykę odpowiedzi, ocenę, podpis egzaminatora i studenta, listę pytań egzaminacyjnych oraz zasady oceniania.

Terminy zaliczeń i egzaminów są uzgadniane przez prowadzących zajęcia ze studentami i koordynowane przez Władze Wydziału i Instytutu, w taki sposób, by ich rozłożenie w czasie zapewniało podstawowe zasady higieny pracy i możliwość przygotowania się do kolejnych etapów sesji egzaminacyjnej w stopniu dającym możliwość wykazania się przez studentów opanowaniem wiedzy i umiejętności oraz kompetencji społecznych przypisanych do określonego przedmiotu studiów.

Na kierunku *historia* nie prowadzi się zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

3. Uzasadnienie:

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii wydziału i w polityce zapewniania jakości. Koncepcja studiów odpowiada ogólnie przyjętemu kanonowi kształcenia

historycznego w Polsce i w większości krajów europejskich, a jednocześnie wyróżnia się charakterem interdyscyplinarności oraz odpowiada na zapotrzebowania społeczne regionu.

Plany rozwoju kierunku *historia* uwzględniają tendencje zmian zachodzące w naukach humanistycznych, a w szczególności w dyscyplinie *historia*, są mocno zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego i kulturalnego oraz odpowiadają na zapotrzebowanie zgłaszane przez przedstawicieli lokalnego rynku pracy.

Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów *historia* do obszaru kształcenia humanistycznego oraz wskazała dziedzinę nauk humanistycznych i dyscyplinę naukową *historia*, jako tą, do której odnoszą się efekty kształcenia. Przyporządkowanie efektów kształcenia jest właściwe, a jednostka zapewnia powiązanie ich z najnowszymi tendencjami w rozwoju badań historycznych

Efekty kształcenia zakładane dla kierunku studiów *historia* są z niewielkimi wyjątkami zgodne z efektami kształcenia określonymi dla obszaru kształcenia w zakresie nauk humanistycznych studiów I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim. Kształcenie nauczycielskie w zakresie przypisanych mu efektów kształcenia realizowane jest zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Program studiów dla kierunku *historia* oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji na poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonemu dla profilu ogólnoakademickiego. Wskazane uchybienia w zakresie punktacji ECTS wykazanej w programie studiów mają charakter formalny, wszystkie określone wymaganiami rozporządzenia zajęcia odbywają się. Uchybienia w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela częściowo spowodowane są rozwiązaniami ogólnouczelnianymi, w zakresie korekty ECTS możliwe są do usunięcia na poziomie Wydziału. Wydział i Instytut podejmuje też aktywne działania w kierunku umiędzynarodowienia toku studiów.

Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na kierunku *historia* zarówno na I i II stopniu kształcenia oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia. Przyjęte na uczelni zasady potwierdzania efektów uczenia się umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów,.

System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W szczególności

stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia. Dla skutecznego monitorowania tego procesu Władze Wydziału wprowadziły własne rozwiązanie, wybiegające poza system ogólnouczelniany. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność oraz porównywalność wyników.

4. Zalecenia:

* wykorzystanie w większym zakresie wzorców międzynarodowych w budowaniu koncepcji kształcenia;

** korekta ogólnouczelnianych wytycznych przygotowania do zawodu nauczyciela w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego poprzez wyłączenie z niego zajęć z emisji głosu;

* dostosowanie obowiązującego na UJK wzoru programu studiów do wymagań *Rozporządzenia MNiSW z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia*; w szczególności:

- minimalnej liczby punktów, którą student musi uzyskać w ramach zajęć w obszarze nauk społecznych,
- minimalnej liczby punktów, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z języka obcego,
- liczby punktów przypisanych do praktyk zawodowych, o ile są przewidywane
- modułów zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi i służących zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych

* właściwe określenie w programie studiów zajęć o charakterze ogólnouczelnianym lub na innym kierunku studiów, które student ma obowiązek zrealizować w toku kształcenia;

* dostosowanie punktacji ECTS do wymogów *rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela* w odniesieniu do modułu 3. Przygotowanie w zakresie dydaktycznym na studiach I i II stopnia oraz na studiach II stopnia w zakresie przygotowania do nauczania drugiego przedmiotu;

* szersze umiędzynarodowienie procesu kształcenia np. poprzez wprowadzenie zajęć w językach obcych, zintensyfikowanie wymiany studentów i nauczycieli akademickich w

ramach programu Erasmus+;

* opracowanie dla kryteriów rekrutacji na II stopień kształcenia zasad porównywania osiągnięć kandydatów z wykształceniem humanistycznym i innym;

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy-zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszarom kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Ocena: w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

Zgodnie z Raportem Samooceny Uczelnia zgłosiła do minimum kadrowego kierunku *historia* 12 osób, w tym 7 nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 5 doktorów. Zgodnie z treścią oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego kierunku *historia* wszystkie osoby wskazały I i II poziom studiów.

Minimum kadrowe dla wizytowanego kierunku studiów powinno spełniać warunki określone w § 12 ust. 1, § 14 ust. 1 oraz w § 15 ust. 1 rozporządzenia stanowiącego poz. 4 Załącznika nr 1 raportu. Analiza spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego dla profilu ogólnoakademickiego obejmuje posiadane tytuły i stopnie naukowe, specjalizację naukową oraz dorobek naukowy nauczycieli akademickich, a także obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego.

Zespół oceniający biorąc pod uwagę: dorobek naukowy, obciążenia dydaktyczne, formę zatrudnienia oraz złożone oświadczenia, do minimum kadrowego studiów I i II stopnia kierunku historia zaliczył 12 osób (w tym 7 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 5 doktorów). Osoby te posiadają zapewniający realizację programu studiów dorobek naukowy w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia nauk humanistycznych wskazanemu dla wizytowanego kierunku studiów w dyscyplinie historia, do której odnoszą się efekty kształcenia. .

Osoby zaliczone do minimum kadrowego spełniają wymagania określone w § 13 ust. 1; w § 8 ust. 1 pkt 2 lit. d w/w rozporządzenia oraz w art. 9a ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim. Analiza obciążeń dydaktycznych nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe wykazała, iż wszyscy spełniają także wymóg określony w § 13 ust. 2 w/w rozporządzenia.

Dokumentacja, informacje zamieszczone w zintegrowanym systemie dotyczącym nauki i szkolnictwa wyższego POL-on, a w szczególności oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, pozwalają na stwierdzenie, iż osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a ust. 1,2 i 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów kierunku dla *obszaru nauk humanistycznych* określa § 17 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia stanowiącego poz. 4 Załącznika nr 1 raportu. Wynosi on 1:4,41 przy obowiązującym nie mniejszym niż 1:120; studentów jest 53 (na obydwu stopniach), a zatem stwierdza się, iż został on spełniony.

Kompetencje naukowe i dydaktyczne kadry Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych nie budzą zastrzeżeń. Są to naukowcy posiadający duże doświadczenie dydaktyczne i naukowe; dorobek większości pracowników jest znaczący (monografie, części prac i artykuły) publikowane zarówno w czasopiśmie naukowych, jak i w pracach zwartych pod redakcją. Zaznaczyć należy, że są to publikacje wydawane zarówno w Polsce jak i poza jej granicami. Dorobek ten mieści się w dziedzinie nauk humanistycznych i dyscyplinie historia Zajęcia prowadzone są w większości zgodnie z posiadanymi kompetencjami i przygotowaniem merytorycznym nauczycieli akademickich, z wyjątkiem przydziału niektórych zajęć na I stopniu, nieadekwatnego do kompetencji merytorycznych danego

nauczyciela akademickiego (np. *Historia Polski XIX w.:1795-1918*, *Archiwa bieżące*, *Metodyka pracy archiwalnej*, *Współczesna biurowość*, *Podstawy prawne działalności archiwum*, *Gromadzenie i zarządzanie dokumentacją*). W dorobku osób prowadzących te zajęcia nie ma prac uzasadniających podjęcie badań w tym kierunku (w pierwszym przypadku wymagana – historia, w kolejnych – archiwistyka i prawo archiwalne), a co za tym idzie nie ma uzasadnienia dla ich prowadzenia. Tłumaczyć to należy faktem, że Władze Jednostki próbują zachować równomierne obciążenie pracowników godzinami dydaktycznymi, co jest niezwykle trudne w przypadku tak nielicznej grupy studentów.

Podejmowane są działania zmierzające do weryfikacji kadry naukowo-dydaktycznej kierunku przez działanie *wewnętrznego systemu oceny pracowników*. Ponadto pracownicy naukowo-dydaktyczni i prowadzone przez nich zajęcia podlegają hospitacji (por. *Procedura WSZJK – U/13*). Są to jednak hospitacje zapowiadane, co może budzić obawy, co do zasad przejrzystości oceny oraz zasadności ich przeprowadzania wg takiego kanonu. Wykładowcy po każdym semestrze oceniani są także przez studentów w anonimowej i dobrowolnej ankiecie.

Władze Wydziału podkreślają (a spotkania z ZO to potwierdziły), że polityka kadrowa na kierunku ma na celu zapewnienie odpowiedniego doboru kadry naukowo-dydaktycznej oraz stwarzanie możliwości awansu naukowego i zawodowego pracownikom naukowo-dydaktycznym.

Słabszą stroną ocenianego kierunku jest umiędzynarodowienie – niewielkie zarówno na poziomie ERASMUS (studentów i wykładowców – wyjazd tylko jednej osoby), jak i współpracy międzynarodowej realizowanej poza tym programem. Stosunkowo niezbyt liczna grupa publikacji wydawanych jest poza granicami kraju oraz w wysoko punktowanych czasopismach. Problemem są także trudności w pozyskiwaniu grantów. Szkolenia i kursy proponowane nauczycielom akademickim organizowane są i prowadzone przez Władze Centralne Uczelni, a wykładowcy Filii w Piotrkowie Trybunalskim są o nich informowani. W ocenie ZO Jednostka prowadzi właściwą politykę kadrową umożliwiającą rozwój naukowo-dydaktyczny pracowników, ale nie jest w pełni efektywna w zakresie umiędzynarodowienia oraz doboru kadry wzmacniającej prowadzone specjalności.

Ocenianą Jednostkę tworzy pięć zakładów: Zakład Historii Powszechnej do XIX wieku, Zakład Historii Polski do XIX wieku, Zakład Historii XIX i XX wieku, Zakład Teorii i Myśli Politycznej oraz Zakład Dyplomacji i Polityki Europejskiej. Prowadzone w ramach tych struktur badania i działalność naukowa jest zgodna z obszarem wiedzy, do którego został

przyporządkowany kierunek *historia*. Podejmowane zagadnienia związane są głównie z: historią średniowieczną oraz nowożytną Polski i powszechną, historią powszechną i Polski XIX i XX wieku; historią wojskowości; biografistyką oraz historią Europy Wschodniej. Badania obejmują zarówno tematy historyczne jak i polityczne, z zakresu historii gospodarczej, materialnej, czy kultury. Odzwierciedla to układ struktury Instytutu i funkcjonujących w nim Zakładów. Zakłady prowadzą działalność zgodną z obszarem wiedzy i kształcenia, do których został przyporządkowany kierunek *historia* oraz z dyscypliną naukową historia, do której odnoszą się zakładane efekty kształcenia wizytowanego kierunku.

Zainteresowania naukowe i prowadzone badania przez pracowników naukowo-dydaktycznych przekładają się na jakość procesu dydaktycznego (m.in. przez wzbogacanie treści wykładów, seminaria dyplomowe, gdzie tytuły prac dyplomowych nawiązują do problematyki badawczej opiekuna pracy), co niewątpliwie ma wpływ na właściwą realizację efektów kształcenia i ich osiągnięcie przez studentów.

Prowadzone przez kadrę Instytutu badania naukowe ułatwiają włączenie studentów (przygotowanie do ich prowadzenia zaczyna się już na I stopniu) w prowadzenie badań naukowych – zapraszanie ich do publikacji (np. w *Piotrkowskich Zeszytach Historycznych*, *Człowiek a historia*, *Ludzie i wydarzenia*), udziału w konferencjach, jak też udziału w pracach koła naukowego; realizację tematów prac dyplomowych zgłoszonych (nieformalnie) przez podmioty zewnętrzne); przyczynia się również do modyfikacji i rozwoju kierunku przez powoływanie nowych specjalności lub dostosowywanie ich do potrzeb rynku pracy.

3. Uzasadnienie:

Minimum kadrowe dla studiów I i II stopnia kierunku historia jest spełnione. Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe na wizytowanym kierunku spełniają wymagania ustawowe. Publikacje naukowe członków kadry mieszczą się w *obszarze nauk humanistycznych i dyscyplinie historia*. Odpowiadają prowadzonym specjalnościom, z wyjątkiem specjalności archiwistyka. Badania naukowe oraz kompetencje dydaktyczne wykładowców prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku są w większości przypadków adekwatne do realizowanego programu i efektów kształcenia; tylko w przypadku niektórych nauczycieli akademickich dorobek jest luźno związany z realizowanymi przedmiotami. Należy to jednak tłumaczyć koniecznością zapewnienia godzin dydaktycznych (pensum) pracownikom Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych w sytuacji małej liczby

studentów. Jednostka zasadniczo prowadzi właściwą politykę kadrową umożliwiającą rozwój naukowo-dydaktyczny pracowników. Jedynie słabiej zaznacza się to w przypadku wymiany międzynarodowej wykładowców i studentów.

Zakłady prowadzą działalność naukowo-badawczą zgodną z obszarem wiedzy nauk humanistycznych i dyscypliną naukową historia. Rezultaty badań prowadzonych przez nauczycieli akademickich tworzących minimum kadrowe i kadry spoza minimum są wykorzystywane w praktyce dydaktycznej, jak i są imperatywem do poszerzania oferty programowej kierunku.

4. Zalecenia:

* należy zwiększyć wysiłki prowadzące do ściślejszego powiązania badań i publikacji kadry w powiązaniu z prowadzonymi specjalnościami

* należy zwrócić uwagę na właściwy przydział zajęć w celu zachowania zgodności zakresu merytorycznego przedmiotu z dorobkiem oraz kompetencjami merytorycznymi pracowników naukowo-dydaktycznych

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem.*

1. Ocena: w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi:

Jednostka ściśle współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym i kulturalnym regionu. Na liście partnerów znajdują się niemal wszystkie lokalne centra kultury i nauki. Relacje te są oparte o działania zarówno sformalizowane, jak i niesformalizowane (długoletnie) i utrzymywane na kilku płaszczyznach. Kształtują się nie tylko na płaszczyźnie dydaktycznej, ale i naukowej oraz kulturalnej.

Na WF-H działa Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, w skład której wchodzi przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych. Współpraca z otoczeniem zewnętrznym polega

też na wykorzystaniu do zajęć dydaktycznych infrastruktury *Archiwum Państwowego, Muzeum i bibliotek publicznych w Piotrkowie Trybunalskim*. Ponadto dobrze układa się współpraca z *Centrum Informacji Turystycznej w Piotrkowie, Muzeum Regionalnym w Belchatowie, silami zbrojnymi i administracją samorządową* w regionie oraz *Instytutem Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Instytutem Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN*. Owocami tej współpracy są wspólne publikacje, konferencje i badania.

Porozumienia o współpracy podpisane z tymi jednostkami oraz nieformalna współpraca ułatwiają udział ich przedstawicieli w zajęciach dydaktycznych, opiniowaniu założeń i treści programowych (zwłaszcza przy projektowaniu nowych specjalności), jak również znalezieniu miejsc praktyk dla studentów. Uwagi interesariuszy zewnętrznych pozwalają na modyfikację procesu dydaktycznego z korzyścią dla studentów kierunku.

Współpraca z jednostkami naukowo-badawczymi pozwala z kolei zapoznać studentów z najnowszymi trendami w nauce. Studenci mają możliwość angażowania się we współpracę z przedstawicielami lokalnych władz, instytucji nauki i kultury. Biorą czynny udział w wspólnie organizowanych akcjach promujących region i kierunek, *historię*. W ramach tej współpracy studenci kierunku współorganizując, bądź uczestnicząc w wydarzeniach o charakterze edukacyjno-kulturowych i popularyzujących wiedzę historyczną w regionie (*np. Marcepany Króla Zygmunta, warsztaty marcepanowe, zajęcia w ramach Uniwersytetu Pierwszego Wieku, Wioski Wikingów, Pikniku Naukowego*) zyskują możliwość doskonalenia zaplanowanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności, a zwłaszcza kompetencji społecznych.

Dla procesu dydaktycznego, zwłaszcza w kontekście uzyskiwania kompetencji społecznych przez studentów kierunku, jest ważna również współpraca ze stowarzyszeniem *Geniusz - Kreatywna Edukacja*, z *Piotrkowskim Bractwem Akademickim*, czy z *Uniwersytetem Pierwszego Wieku w Belchatowie*.

Instytucje z otoczenia społeczno-gospodarczego swoim zakresem działalności w pełni odpowiadają zarówno kierunkowi kształceniu *historia*, jak i proponowanym w jego ramach specjalnościom. Przekłada się to na realne wyniki udziału ich przedstawicieli w opiniowaniu efektów kształcenia i treści kształcenia, co wyraża się w uruchamianiu nowych specjalności, które są odpowiedzią na zapotrzebowanie rynku pracy.

Pracownicy Instytutu Historii angażują się w prowadzenie gościnnie zajęcia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych, a z kolei uczniowie szkół średnich są zapraszani na zajęcia i imprezy naukowe odbywające się na terenie Uczelni. Organizowane są także *Wykłady*

Otwarte.

Współpracujące z Jednostką instytucje przyjmują studentów na praktyki, tym samym uczestniczą w sprawdzaniu i ocenie efektów kształcenia, a także w ocenie stopnia osiągnięcia efektów kształcenia przez studentów, a jako pracodawcy przez absolwentów kierunku. Umożliwia im to także właściwy udział w procesie określania i doskonalenia celów i efektów kształcenia dla praktyk oraz dostosowywaniu efektów do wymagań rynku pracy.

Wizytowana Jednostka nie prowadzi studiów we współpracy z podmiotami zewnętrznymi reprezentującymi otoczenie społeczno-gospodarczo-kulturalne.

3.Uzasadnienie:

Instytut Historii i Wydział aktywnie współpracują z otoczeniem społecznym, gospodarczym i kulturalnym, w tym w szczególności z potencjalnymi pracodawcami. Zapewniają im udział w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji oraz organizacji praktyk zawodowych.

Współpraca jednostki z lokalnym środowiskiem społeczno-kulturalno-gospodarczym jest właściwa, intensywna i w dużym stopniu sformalizowana. Prowadzona jest z pożytkiem dla obu stron: przedstawiciele wymienianych podmiotów mają realny wpływ na kształtowanie programu studiów (uruchamianie nowych specjalności), jak i projektowanie efektów kształcenia. W zamian studenci zdobywają doświadczenie i praktyczne umiejętności, służą też pomocą interesariuszom zewnętrznym w realizacji ich zadań.

4.Zalecenia:

* sformalizowanie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, z którymi do tej pory nie zostały podpisane stosowne porozumienia, a nawiązano wcześniej współpracę o charakterze nieformalnym;

* wykorzystanie potencjału międzynarodowych kontaktów miast partnerskich Piotrkowa Trybunalskiego do zwiększenia stopnia internacjonalizacji studiów.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów

bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwi studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów

1. Ocena: w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

Siedziba Filii UJK i wizytowanej Jednostki, to kompleks budynków przy ul. J. Słowackiego 114/118 w Piotrkowie Trybunalskim. Zajęcia dla kierunku *historia* mogą być realizowane w salach wykładowych z nagłośnieniem (3 sale po 155 miejsc każda), które wyposażono w projektory multimedialne i rzutniki pisma. Dostępne są w nich również zestawy ruchome takie jak: telewizor, DVD, video. Ponadto studenci mają do dyspozycji 12 sal ćwiczeniowych, z liczbą miejsc przeznaczoną dla od 32 do 48 osób. Z czego dwie sale wyposażono w telewizory, a jedną w rzutnik multimedialny. W razie potrzeby w pozostałych salach można korzystać z przenośnych rzutników multimedialnych. Ponadto do dyspozycji wykładowców i studentów *historii* jest dostępna pracownia informatyczna z 15 stanowiskami wyposażonymi w komputery z oprogramowaniem standardowym. Jedną z sal zaadaptowano do prowadzenia zajęć w ramach specjalności *historia wojskowości* oraz *wojskowość i bezpieczeństwo państwa*. Zajęcia seminaryjne studenci odbywają również w gabinetach pracowników naukowo-dydaktycznych. *Koło Naukowe Historyków „Klio”* dysponuje również swoim pomieszczeniem. W ramach zajęć z w-f studenci korzystają z sali gimnastycznej. Ponadto część zajęć realizowana jest na terenie obiektów instytucji współpracujących z Jednostką, jak np. w *Archiwum Państwowym w Piotrkowie Trybunalskim, Muzeach*, gdzie do dyspozycji studentów jest specjalistyczne zaplecze.

Zarówno liczba sal, jak ich pojemność, dostęp do pracowni informatycznej oraz prowadzenia zajęć wąsko specjalistycznych (z archiwistyki) poza uczelnią zapewniają studentom możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w zakresie wszystkich obowiązujących deskryptorów, w pełni przygotowują ich do prowadzenia badań naukowych w przypadku studiów pierwszego stopnia, a na drugim ich prowadzenie.

Budynek jest przystosowany do funkcjonowania w nim osób z niepełnosprawnością ruchową przez zastosowanie podjazdów, zamontowanie windy oraz adaptację sanitariatów. Brak jednak udogodnień dla osób niewidomych i niedowidzących. Istnieje dostęp do

bezprzewodowej sieci internetowej, choć ZO napotkał rozbieżne na ten temat stanowiska studentów. Ponadto do ich dyspozycji jest stołówka oraz istnieje możliwość zamieszkania w akademiku.

Miejsca i instytucje, w których realizowane są praktyki swoją infrastrukturą pokrywają potrzeby do realizacji efektów kierunkowych i specjalnościowych, w pełni zapewniają odpowiedni poziom realizacji efektów kształcenia przypisanym modułowi praktyk.

Duża część zbiorów Filii Biblioteki Wydziałowej przeznaczona jest dla studentów *historii* (w chwili obecnej 53). Zasoby biblioteczne liczą ponad 118 tys. vol., w tym 5 500 vol. prac zwartych i 147 tytułów czasopism, a także zbiory map, atlasów w łącznej liczbie 124 jednostek; dodatkowo biblioteka gromadzi prasę codzienną i płyty CD i DVD związane z dydaktyką.

Studenci mają w czytelni dostęp do 40 miejsc pracy oraz dodatkowo do 8 stanowisk komputerowych. Ponadto mają stały dostęp do Internetu, w tym Internetu bezprzewodowego, drukarek, skanerów, czytnika mikrofilmów, kserokopiarki. Zbiory objęte są systemem bibliotecznym SOWA. Dostęp do katalogu następuje za pośrednictwem strony internetowej (<http://biblioteka.unipt.pl>).

Dodatkowym wsparciem dla studentów Filii Biblioteki UJK w Piotrkowie Trybunalskim jest umowa z Biblioteką Uniwersytecka w Łodzi (z dostępem do zbiorów liczących ponad 2,8 mln vol.), oraz innych placówek bibliotecznych jak: MBP im. A. Próchnika, BP i AP w Piotrkowie Trybunalskim (o łącznym dostępie do ponad 600 vol.). Ponadto jest stały dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz szeregu baz m.in. Elsevier, Springer, Science, Ebsco itd. Wydział współtworzy ogólnopolską elektroniczną bazę e-Publikacji Nauki Polskiej, a biblioteka współtworzy bazę bibliograficzną publikacji pracowników m.in. kierunku *historia*. Funkcjonowanie wypożyczalni międzybibliotecznej dodatkowo zwiększa szansę studentów i pracowników na dostęp do unikatowych pozycji niezbędnych w procesie badań naukowych. Jednakże zdziwienie ZO budzi zawieszenie działalności bardzo dobrze wyposażonego i utrzymanego, a cieszącego się dużą popularnością wśród historyków, lektorium. Mogłoby ono być wykorzystywane do prowadzenia zajęć dydaktycznych bez konieczności przenoszenia np. materiałów źródłowych (trwałych i internetowych). Uruchomienie go na nowo przyczyniłoby się do znacznego podniesienia komfortu pracy dla studentów i wykładowców.

Powszechny dostęp do zbiorów bibliotecznych całkowicie zaspokaja potrzeby studentów i pracowników kierunku/Wydziału.

Jednostka nie prowadzi kształcenia na odległość.

3. Uzasadnienie:

Infrastruktura dydaktyczna, w tym również biblioteka, jaką dysponuje wizytowana Jednostka w pełni zaspokaja potrzeby studentów i pracowników Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych (a nawet je znacznie przewyższa z uwagi na liczbę studentów). Pozwala to na realizowanie programu studiów oraz umożliwia w pełni osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia oraz pozwala na prowadzenie badań naukowych.

4. Zalecenia:

- * należy uzupełnić opisy sal i gabinetów oraz innych pomieszczeń napisami w języku Braille'a dostosowując infrastrukturę do osób niewidzących i słabowidzących;
- * udostępnienia lektorium;
- * wykorzystanie zaplecza lektorium do stworzenia własnej pracowni komputerowej

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena: w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

System opieki dydaktycznej i dydaktyczno-naukowej dla studentów *historii* w ocenie ZO nie budzi zastrzeżeń. Pozytywnie oceniają go również sami zainteresowani. Nauczyciele akademicy są dostępni podczas konsultacji oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej. Terminy konsultacji są dostosowane do formy i trybu studiów oraz do planu zajęć.

W UKJ istnieje możliwość ubiegania się o indywidualną organizację studiów (IOS) oraz indywidualny program kształcenia (IPK), których proces aplikacji jest transparentny i został opisany w *Regulaminie Studiów*.

W opinii studentów proces dyplomowania jest w pełni transparentny. Studenci pierwszego stopnia są zobowiązani do wyboru opiekuna pracy dyplomowej na 4 semestrze. W ramach wstępnego etapu przygotowania pracy dyplomowej realizują najpierw proseminarium, a od kolejnego semestru seminarium dyplomowe. Zajęcia proseminaryjne stwarzają możliwość prezentacji problemów ich interesujących, a one stają się przygotowaniem do pracy dyplomowej.

Studenci *historii* drugiego stopnia temat pracy dyplomowej wybierają już na pierwszym semestrze i od tego też semestru realizują seminarium dyplomowe. W ich opinii proces realizacji seminarium dyplomowego, rodzaj współpracy i otrzymanego wsparcia merytorycznego ze strony opiekuna/ pracy jest odpowiedni i cenny. Na zajęciach panują relacje rzadko już spotykane na polskich uczelniach uczeń-mistrz, co w przypadku analizowanego kierunku jest możliwe do utrzymania z uwagi na liczbę studentów *historii*.

W ramach kierunku działa *Koło Naukowe Historyków „Klio”* cieszące się dużą popularnością wśród studentów. W ramach Koła studenci mogą rozwijać swoje zainteresowania, pogłębiać wiedzę oraz rozwijać się pod względem naukowym. Jednostka stwarza im możliwość udziału w prowadzonych przez pracowników Instytutu badaniach naukowych oraz organizowania własnych konferencji. Ze strony Władz Wydziału otrzymują wsparcie na działalność Koła oraz finansowanie ich projektów. Włączają się również aktywnie w działalność edukacyjno-popularyzatorską historii m.in. przez organizację konkursów dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, warsztatów marcepanowych, ogólnopolskich konferencji np. „*Patriotyzm jutra – Piotrków kolebką polskiego parlamentaryzmu*”. Wiele wydarzeń organizowanych jest przy współpracy z *Piotrkowskim Bractwem Akademickim*, które czynnie wspiera finansowo wszystkie organizowane wydarzenia.

Studenci deklarują, że programy studiów, jak i przypisane im efekty kształcenia (dostępne na stronie www Uczelni) są wystarczającym źródłem informacji na temat programu i planu studiów. Karty przedmiotów zawierają niezbędne informacje w zakresie przypisanej liczby godzin, problematyki danego przedmiotu, zakładanych efektów kształcenia, literatury i warunków jego zaliczenia, wspomagając ich w procesie studiowania. Zamieszczone tam informacje ułatwiają dokonanie wyboru modułów fakultatywnych i specjalnościowych.

Ponadto studenci mogą zgłaszać swoje propozycje przedmiotów, sposobu ich realizacji itd. do

swoich przedstawicieli w Samorządzie Studentów lub bezpośrednio do odpowiednich Komisji zajmujących się jakością kształcenia. WKJK zorganizowały konkurs dla studentów na opracowanie programu studiów dla kierunku. Studenci w ramach konkursu zgłosili potrzebę zamieszczenia w planie i programie studiów m.in. przedmiotu: *Metodyka studiowania*, który jest realizowany na I roku studiów I stopnia.

Podczas spotkania z ZO studenci bardzo pozytywnie ocenili formę on-line, udostępniania materiałów dydaktycznych – pomocniczych przez prowadzących zajęcia w postaci dodatkowych arkuszy ćwiczeń, sygnalizowania i udostępniania literatury przedmiotu pomimo, iż Jednostka nie prowadzi kształcenia na odległość.

W Filii UKJ istnieją dwie formy mechanizmów motywujących studentów, którymi są stypendium Rektora, finansowane z *Funduszu Pomocy Materialnej* oraz stypendium *Piotrkowskiego Bractwa Akademickiego*. Przy przyznawaniu pierwszego stypendium pod uwagę bierze się średnią ocen oraz osiągnięcia naukowe, sportowe i artystyczne studenta. Natomiast przy przyznawaniu stypendiów *PBA* istotne jest udokumentowanie zaangażowania się studenta w działania na rzecz rozwoju Uczelni i regionu piotrkowskiego (np. działalność w kołach naukowych lub samorządzie studenckim). W opinii studentów takie systemy motywacyjne są satysfakcjonujące.

Przyznawanie pomocy materialnej odbywa się na zasadach opisanych w *Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach* przyznawanej w ramach dotacji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, którego kopię przedstawiono ZO.

W oparciu o przeprowadzony audyt wewnętrzny stwierdzono, że zasady otrzymywania wszelkich świadczeń pomocy materialnej są przejrzyste i zrozumiałe dla studentów oraz są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Regulamin przyznawania pomocy materialnej został ustalony przez Rektora w porozumieniu z Samorządem Studenckim zgodnie z art. 186 pkt. 1 ustawy. Przyznawanie stypendiów pozostaje w gestii Dziekana, ponieważ studenci nie wnioskowali o przeniesienie praw do przyznawania pomocy materialnej na Komisję Stypendialną.

Studenci wizytowanej Jednostki wyrazili satysfakcję z funkcjonującego na kierunku/WF-H systemu opieki naukowej, dydaktycznej (z procesu kształcenia), materialnej i socjalnej. Wszelkie skargi i zastrzeżenia mogą składać do Władz poprzez swoich reprezentantów - starostów lub osobiście. Dodatkowo uwagi mogą wyrażać za pośrednictwem ankiety.

Uczelnia umożliwia udział studentom w wymianach międzynarodowych i krajowych w ramach programu Erasmus+ i MOST. Wszelkie informacje dotyczące procedury ubiegania się o udział w wymianie, wymagane dokumenty oraz informacje o ofercie można znaleźć na stronie internetowej Jednostki. Dodatkowym wsparciem dla studentów w procesie ubiegania się o wyjazd jest pomoc ze strony Koordynatora ds. Erasmus+. Pomimo czytelnej oferty studenci są tylko w niewielkim stopniu zainteresowani programem wymiany zagranicznej, a z możliwości wymiany krajowej nie korzystają w ogóle. U podstaw braku aktywności należy upatrywać czynniki m.in. ekonomiczne oraz bariery językowe. Takie stanowisko na spotkaniu z ZO przedstawili studenci Jednostki. Nawiązane kontakty przez Jednostkę z innymi ośrodkami naukowo-badawczymi nie mają wpływu na mobilność studentów.

Studenci potwierdzili znajomość znaczenia i roli stosowanej punktacji ETCS. Są oni informowani zarówno przez Władze Jednostki (powołano punkt informacyjny dot. Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia), w trakcie spotkań na początku roku akademickiego przez opiekunów roku, na bieżąco przez wykładowców prowadzących zajęcia zwłaszcza na pierwszym spotkaniu w trakcie omawiania programu i warunków zaliczenia danego przedmiotu, a dodatkowo wspomagają ich w tym dostępne powszechnie Karty przedmiotu (sylabusy). Pracownicy naukowo-dydaktyczni o systemie ECTS są informowani na zebraniach Zakładów.

Studenci *historii* mają wielorakie możliwości kontaktu z otoczeniem społecznym, kulturalnym i gospodarczym. WF-H współpracuje intensywnie w ramach formalnych umów i kontaktów nieformalnych z muzeami, szkołami, lokalnymi (i nie tylko) instytucjami nauki i kultury, władzami samorządowymi i lokalną administracją oraz stowarzyszeniami np. *Piotrkowskim Bractwem Akademickim*. Jedną z możliwości jest realizacja praktyk w instytucjach współpracujących z Wydziałem oraz perspektywa zatrudnienia w nich.

Inną formą wejścia w środowisko przyszłych pracodawców jest uczestnictwo studentów we współorganizacji inicjatyw kulturalnych i edukacyjnych dla społeczności regionu, m.in. biorą czynny udział w organizacji przedsięwzięć o charakterze popularyzującym historię w regionie jak: *Piknik Naukowy*, *Wioska Wikingów*, *warsztaty marcepanowe*. Okazją do kontaktów z potencjalnymi pracodawcami jest również udział studentów w konkursach (*Biblioteka 800* – konkurs organizowany przez Urząd Miasta w Piotrowie Trybunalskim) oraz w przygotowaniu rozpraw, których problemy są sugerowane (nieformalnie) przez podmioty zewnętrzne, a które studenci realizują, jako prace dyplomowe; dotyczy to głównie zagadnień związanych z regionem (np. *Gumnice w II wojnie światowej*). Ponadto Wydział zapewnia studentom udział

w warsztatach, dodatkowych kursach i konferencjach. W opinii studentów *historii* obecnych na spotkaniu z ZO działania podejmowane przez Wydział w kontekście stwarzania odpowiednich warunków do kontaktu z otoczeniem społeczno-gospodarczym są właściwe i satysfakcjonujące.

Na Uczelni funkcjonuje Akademickie Biuro Karier (ABK). W oparciu o przedstawioną (jedynie za pośrednictwem Władz WF-H) dokumentację ZO stwierdził, że ABK podejmuje działania wspierające studentów na drodze wchodzenia na rynek pracy. Działania te polegają m.in. na doradztwie zawodowym, pomocy w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych niezbędnych do ubiegania się o pracę (CV, list motywacyjny). Ponadto na stronie internetowej ABK można znaleźć bazę pracodawców współpracujących z Biurem oraz oferty pracy, staży i ponadwymiarowych praktyk dla studentów.

Niestety podczas spotkania z ZO studenci poinformowali, że nie korzystają z usług ABK, z powodu przedstawionej tam mało dla nich atrakcyjnej oferty, a część obecnych na spotkaniu studentów była niepoinformowana o zakresie działalności Biura. W toku wizytacji nie odbyło się spotkanie z przedstawicielami ABK, którzy nie byli obecni na spotkaniu, pomimo wcześniej zaplanowanego w harmonogramie wizytacji spotkania. Z uwagi na nieobecność przedstawiciela ABK poddano analizie stronę internetową, na której znajdują się informacje dotyczące działalności Biura Karier. W wyniku przeprowadzonej analizy ZO stwierdził, że zapewniono odpowiednią ofertę skierowaną do studentów *historii* w postaci doradztwa zawodowego, szkoleń z zakresu umiejętności miękkich, spotkań z pracodawcami oraz przedstawiono ofertę dotyczącą praktyk i staży wypracowanych z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Na stronach www znajdują się również informacje o archiwalnych przedsięwzięciach.

Władze UKJ wspierają prace Samorządu Studenckiego, który podejmuje działania o charakterze kulturalnym jak i wspierające proces kształcenia. Przedstawiciele Samorządu pozytywnie ocenili współpracę z Władzami Jednostki oraz oferowane przez nich wsparcie. Natomiast krytycznie odnieśli się, co do współpracy z Uczelnianą Radą Samorządu w Kielcach. Problemy te wynikają z braku komunikacji z Filią oraz utrudnionego kontaktu w sprawie wyborów przedstawicieli studentów do organów kolegialnych, co skutkuje brakiem przedstawiciela Samorządu Studenckiego Filii w Senacie.

Wydział zapewnia odpowiednią opiekę dydaktyczną, naukową, materialną dla studentów z niepełnosprawnościami. Na UJK funkcjonuje Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych, a w Filii opiekę nad osobami niepełnosprawnymi sprawuje pracownik Dziekanatu. Jest on

dyspozycyjny dla studentów w godzinach pracy i oferuje wszelkie potrzebne im wsparcie. Studenci mogą ubiegać się o pomoc asystenta, który towarzyszy im i wspiera w procesie studiowania m.in. w przygotowaniu notatek. Zainteresowani studenci mogą ubiegać się o zwiększenie przydziału liczby godziny kontaktowych z przedmiotów, które są szczególnym wyzwaniem. Ponadto na Wydziale organizuje się szkolenia dla pracowników naukowo-dydaktycznych prowadzących zajęcia przez przygotowywanie ich do pracy ze studentami z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Studenci niepełnosprawni mogą się ubiegać o indywidualizację procesu kształcenia (IPK).

W zakresie wsparcia materialnego istnieje możliwość ubiegania się o stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogę, co uznają za wystarczające formy wsparcia.

Infrastruktura WF-H jest przystosowana do potrzeb studentów z niepełnosprawnością ruchową, chociaż w ograniczonym stopniu z uwagi na brak podjazdów do wszystkich miejsc w Jednostce. Jednak Władze Wydziału podkreślają, że zajęcia w takich przypadkach planowane są na parterze. Studenci nie odnieśli się w swojej ocenie do potrzeb związanych z innymi rodzajami niepełnosprawności. W opinii studentów Władze Wydziału w sposób wystarczający zapewniają wsparcie studentom niepełnosprawnym w zakresie dydaktyki, nauki, warunków materialnego wsparcia oraz umożliwiają im udział w pełnym procesie kształcenia, jak i możliwości udziału w prowadzeniu badań naukowych.

Dostęp studentów do Dziekanatu (godziny jego otwarcia zostały zmienione na wniosek studentów) jest w pełni dostosowany do ich potrzeb, planu i rozkładu zajęć. Wysoko oceniają kulturę osobistą i kompetencje merytoryczne pracowników tego działu.

Dostęp do informacji na temat programu kształcenia i wszystkich obowiązujących procedur związanych z tokiem studiów studenci mają zapewniony poprzez stronę internetową WF-H oraz tablice informacyjne znajdujące się na korytarzach budynku. Są tam informacje dotyczące zarówno programu kształcenia, jak i związane z harmonogramem roku akademickiego, planem organizacji sesji egzaminacyjnej oraz dotyczące funduszu pomocy materialnej. Obieg i dostęp do informacji we wszystkich powyżej omówionych zakresach obecni podczas spotkania z ZO studenci ocenili pozytywnie.

3. Uzasadnienie:

Działania podejmowane przez Jednostkę w zakresie wsparcia studentów kierunku *historia* w procesie uczenia się, prowadzenia badań oraz wchodzenia na rynek pracy poprzez stworzenie odpowiednich warunków studiowania, organizację pomocy naukowej i dydaktycznej zostały

pozytywnie zweryfikowane w opiniach studentów. Pozytywnie oceniono zarówno kadre dydaktyczną, jak i personel pionu administracji obsługujący studentów, zasady wsparcia materialnego, infrastrukturę oraz możliwości wspierania przy wchodzeniu na rynek pracy (w tym z uwzględnieniem potrzeb studentów niepełnosprawnych studiujących w Filii UJK w Piotrkowie Trybunalskim).

4. Zalecenia:

* należy zwrócić uwagę na promocję i działanie ABK pod kątem spójności oferty oraz realizowanych zadań z potrzebami studentów, wynikającymi ze specyfiki kierunku.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

6.1.1. projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*

6.1.6 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*

6.1.7 wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena: w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

Utrzymanie wysokiego poziomu procesu dydaktycznego oraz naukowo - badawczego na wszystkich realizowanych kierunkach kształcenia studentów wraz z monitorowaniem jakości

kształcenia, doskonaleniem systemu zapewnienia jakości kształcenia deklarowane jest przez Wydział Filologiczno - Historyczny Filii w Piotrkowie Trybunalskim UJK w Kielcach w realizowanej Strategii rozwoju uczelni. Strategię działania jednostki, w tym politykę jakości wyznaczają strategiczne kierunki działań określone na lata 2012-2020. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia został wdrożony przez Uniwersytet, w tym WF-H Filii w Piotrkowie Trybunalskim w 2012 roku.

Aktualnym aktem prawnym regulującym kwestie zapewnienia jakości kształcenia w wizytowanej jednostce jest uchwała *Senatu nr 75/2014 z dnia 27 listopada 2014 r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia*. Zakres wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia wskazuje, iż obejmuje on wszystkie etapy i aspekty procesu dydaktycznego, działania na rzecz doskonalenia programów kształcenia, uwzględnia także sposoby weryfikowania efektów kształcenia, ocenę stopnia ich realizacji, dokonywania ocen przez studentów, wnioski z monitorowania kariery zawodowej absolwentów uczelni oraz wnioski z badań oczekiwań pracodawców, w tym w zakresie zgodności efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy.

Ponadto wprowadzając Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia określono jego cele, obszary funkcjonowania oraz strukturę. Wyznaczonymi celami WSZJK są: dbanie o wypełnianie misji i strategii Uczelni w obszarze doskonalenia i zapewnienia jakości, podnoszenie atrakcyjności i konkurencyjności Uczelni, stałe doskonalenie jakości kształcenia i budowanie kultury jakości, kreowanie i promowanie działań projakościowych oraz włączanie całej społeczności akademickiej w ten proces, podnoszenie jakości kształcenia w zakresie kadry nauczającej, infrastruktury i oferty dydaktycznej, stworzenie przejrzystych i jawnych standardów dotyczących monitorowania i oceniania procesu dydaktycznego.

W ramach struktury organizacyjnej systemu na poziomie Uczelni powołano *Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia*, którą stanowią: *Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia* i *Uczelniany Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia*, natomiast na poziomie Wydziału powołano *Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia*, w ramach której działa: *Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia*, *Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia* oraz *Kierunkowy Zespół ds. Programów Kształcenia*. Formalnie również określono zakres kompetencji gremiów działających na rzecz zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia. Struktura zarządzania procesem dydaktycznym, w tym nadzór nad WSZJK, realizowane są na szczeblu *Rektora*, przez *Pełnomocnika Rektora ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia*, *Prorektora ds. Dydaktycznych i Studenckich*, *Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia*, a także na

poziomie Wydziału przez *Dziekana* i *Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia*. Zakres uprawnień, kompetencji i odpowiedzialności jest jasny i zrozumiały. Identyfikuje się również przejrzystość procesu podejmowania decyzji w sprawach związanych z monitorowaniem, oceną i doskonaleniem jakości programu oraz procesu kształcenia.

Procedury Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na ocenianym kierunku studiów umożliwiają ocenę działań prowadzących do zapewnienia zakładanej jakości kształcenia. Zauważalne jest systematyzowanie i rozwijanie przedsięwzięć dotyczących budowania kultury jakości kształcenia. Należy uznać, że Jednostka prowadzi aktywnie działania w kierunku zapewnienia wysokich standardów kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Ponadto wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem.

Przedłożona do wglądu Zespołu PKA podczas wizytacji dokumentacja dotycząca posiedzeń organów zajmujących się jakością kształcenia oraz sprawozdań z przeglądu funkcjonowania systemu potwierdziła obecność procesu monitorowania i doskonalenia jakości kształcenia. Elementem doskonalenia jest także Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia, o czym świadczą wprowadzone zmiany w systemie dotyczące porządkowania, wdrażania i doskonalenia procedur, stosowanych narzędzi, struktury systemu, w tym regulacji z zakresu kompetencji gremiów odpowiedzialnych za poszczególne zadania.

Jednostka wdrożyła Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia zawierający „*wytyczne dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych i międzywydziałowych dotyczące uchwalania programów kształcenia*”, które obowiązują na mocy uchwały Senatu. Regulacje te umożliwiają interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym formalny udział w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia, w tym efektów kształcenia.

Studenci oraz nauczyciele akademicy, jako interesariusze wewnętrzeni mają możliwość wyrażenia swoich opinii poprzez liczne konsultacje, a także przedstawiciele w *Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia*, *Kierunkowym Zespole ds. Programów Kształcenia*, *Radzie Wydziału*, *Samorządzie Studenckim* oraz *Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia*. Wpływ na zmiany w efektach kształcenia studenci mają także poprzez udział w badaniach ankietowych oceniających zajęcia dydaktyczne. Samorząd Studencki pełni rolę opiniodawczą programu kształcenia. Programy kształcenia były przedmiotem dyskusji oraz konsultacji ze studentami, w efekcie których na potrzeby studentów wprowadzono do programu kształcenia na studiach I stopnia przedmiot *Podstawy studiowania*, natomiast na poziomie studiów II stopnia *Akademicki savoir vivre*.

W przypadku interesariuszy zewnętrznych czterech przedstawicieli otoczenia społeczno-

gospodarczego formalnie włączono do prac *Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia*. Reprezentują oni *Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Piotrkowie Trybunalskim, Centrum Informacji Turystycznej w Piotrkowie Trybunalskim* oraz *Muzeum Regionalne w Belchatowie*.

W ramach dobrych praktyk prowadzone są konsultacje programów kształcenia z otoczeniem zewnętrznym. Z uzyskanych w toku wizytacji informacji wynika, iż programy wszystkich specjalności oferowanych w ramach wizytowanego kierunku studiów zostały zaopiniowane przez podmioty zewnętrzne. Efektem tychże konsultacji były zmiany w programach kształcenia w ramach specjalności: *Humanistyka cyfrowa* (studia I stopnia) oraz *Regionalistyka stosowana* (studia II stopnia) oraz wprowadzenie do realizacji przedmiotu *Warsztat historyka regionu* ze względu na konieczność opracowywania dokumentów i źródeł dotyczących historii Piotrkowa i regionu. Powyższy zakres zmian jest wynikiem rozmów z interesariuszami zewnętrznymi, głównie *Centrum Informacji Turystycznej w Piotrkowie Trybunalskim*.

Aktualnie prowadzona przez Wydział Filologiczno-Historyczny współpraca z przedstawicielami otoczenia zewnętrznego, w tym środowiskiem lokalnym, obejmuje organizację praktyk zawodowych, a także organizację studiów podyplomowych i kursów doskonalących. Stąd na potrzeby władz samorządowych Wydział zorganizował kurs z zakresu *obsługi pocztów sztandarowych*, który spotkał się z bardzo dużym zainteresowaniem. Wskazano także przykłady prowadzonej współpracy ze środowiskiem lokalnym, która dotyczyła realizacji prac dyplomowych przez studentów kierunku *historia*.

W roku akademickim 2014/2015 zintensyfikowano działania zmierzające do pogłębienia współpracy z regionem, mającej na celu popularyzację wiedzy historycznej ogólnej i regionalnej wśród młodzieży i dorosłych, stąd w oparciu o relacje z *Centrum Informacji Turystycznej w Piotrkowie Trybunalskim* oraz *Muzeum Regionalnego w Belchatowie* zorganizowano wykłady otwarte takie jak: *Letnie Spotkania z Historią Regionu*, imprezy o charakterze plenerowym np. *Wioska Wikinga, Marcepany Króla Zygmunta, Sąd Czartowski*. Wydział Filologiczno-Historyczny posiada także kontakty z absolwentami wizytowanego kierunku studiów poprzez *Stowarzyszenie Absolwentów* oraz współpracę z *Muzeum Regionalnym w Belchatowie*, którego przedstawiciel zasiada w *Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia*, mający bezpośredni oraz realny wpływ na programy i efekty kształcenia, ofertę edukacyjną, a także na koncepcję kształcenia.

W ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia systematycznie

monitoruje się stopień osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Rozwiązaniem systemowym jest pomiar poziomu osiągnięcia efektów kształcenia na podstawie analizy rozkładu ocen, przeglądu etapowych prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych oraz prac dyplomowych. Za przeprowadzenie analizy odpowiedzialna jest *Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia*, w tym *Kierunkowy Zespół ds. Programów Kształcenia*.

W ocenie poziomu osiągnięcia efektów kształcenia biorą udział interesariusze wewnętrzni, jakimi są nauczyciele akademicy i studenci, którym jednostka stworzyła możliwość swobodnej wypowiedzi. Na poziomie Instytutu Historii systematycznie organizowane są spotkania kadry realizującej zajęcia na wizytowanym kierunku studiów, w tym osób stanowiących minimum kadrowe. Podczas spotkań ma miejsce wymiana informacji na temat osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia.

Z kolei studenci poprzez ankietę dokonują samooceny osiągnięcia kierunkowych efektów kształcenia. Badanie wśród studentów przeprowadza *Kierunkowy Zespół ds. Programów Kształcenia*. Poziom osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia sprawdzany jest także podczas przeglądu Kart przedmiotów, za którego przeprowadzenie odpowiedzialny jest *Kierunkowy Zespół ds. Programów Kształcenia*.

Analiza Kart przedmiotów dokonana w roku akademickim 2014/2015 wykazała niezgodności w zakresie określenia sposobu zaliczenia przedmiotu przez prowadzącego oraz nazw przedmiotów w odniesieniu do planu studiów. Ponadto stwierdzono duże nasycenie efektów kształcenia zbyt obszerną literaturą bez podziału na podstawową i uzupełniającą, niepoprawnie sformułowane kryteria oceny efektów kształcenia lub ich całkowity brak, zbieżność Kart przedmiotów na I i II stopniu studiów. Z kolei analiza prac etapowych przeprowadzona przez *Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia* ujawniła trudności kadry w realizacji i weryfikacji efektów kształcenia, w związku z ilością przypisanych efektów kształcenia do poszczególnych przedmiotów oraz brakiem wskazania przyjętej metody weryfikacji efektów, brak kompleksowości w prowadzeniu dokumentacji, w tym brak ocen zamieszczonych na pracach zaliczeniowych.

Analiza skali ocen wykazała, iż zachowany jest naturalny rozkład ocen, który nie budzi wątpliwości *Komisji* w zakresie poziomu osiągnięcia efektów kształcenia. *Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia* w wyniku przeprowadzonych analiz zaleciła gruntowne sprawdzenie wszystkich Kart przedmiotów w celu weryfikacji liczby i stopnia nasycenia efektów kształcenia w odniesieniu do specyfiki danego przedmiotu, uzupełnienia metod oceny efektów kształcenia. W ramach działań naprawczych Komisja uznała za niezbędne zwrócenie

uwagi nauczycielom akademickim na prawidłowe prowadzenie dokumentacji potwierdzającej osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

W wyniku oceny funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia przeprowadzonej w roku akademickim 2014/2015 także *Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia* zwróciła uwagę na prace etapowe, które budzą znaczne zastrzeżenia formalne, stąd zaleciła, aby były one rzetelnie oceniane przez nauczycieli akademickich oraz właściwie przechowywane.

Ankieta samooceny osiągnięcia kierunkowych efektów kształcenia została przeprowadzona w roku akademickim 2014/2015 wśród studentów III roku studiów I stopnia na kierunku *historia*. Badanie wykazało, iż większość efektów kształcenia została osiągnięta w stopniu dobrym lub bardzo dobrym. Nieco słabiej w ocenie wypadł efekt kształcenia HIS1A_W04 (zna w wybranym języku obcym podstawową terminologię związaną z kierunkiem historia). Powyższy wynik uznano, że nie jest on do końca zależny od Władz Jednostki, gdyż jego przyczyną może być zła konstrukcja efektu, ale także prowadzona polityka oszczędnościowa Władz Uczelni nakazująca łączenie grup językowych na poszczególnych kierunkach.

Studenci zwrócili uwagę także na trudności w osiągnięciu efektu HIS1A_W09 (zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji oraz teorii najważniejszych szkół badawczych w zakresie historii), stąd za niezbędne uznano przeprowadzenie ponownej analizy tego efektu. Analiza samooceny osiągnięcia kierunkowych efektów kształcenia w Instytucie Historii i Stosunków Międzynarodowych wykazała konieczność pewnych modyfikacji efektów w obrębie kierunku *historia*, a także uznała, iż niektóre efekty mogą być niezrozumiałe dla studenta. W przypadku wizytowanego kierunku uznano także za konieczne propagowanie wzrostu zaangażowania studenta w proces poprawy jakości kształcenia.

Weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia prowadzona jest na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć. W ramach systemu podejmowane są także działania mające na celu wykrywanie i zapobieganie plagiatom. Kadra akademicka zobowiązana jest na bieżąco monitorować formy realizacji efektów kształcenia oraz metody ich weryfikacji w celu sprawdzenia czy w pełni umożliwiają realizację i weryfikację zakładanych efektów kształcenia. W ramach przeglądu *WSZJK* przeprowadzana jest analiza zastosowanych form realizacji i metod weryfikacji efektów kształcenia w celu sprawdzenia, czy są adekwatne w stosunku do zakładanych efektów kształcenia.

W efekcie dotychczas przeprowadzonych analiz nie dokonywano zmian w zakresie przyjętych form realizacji i metod weryfikacji efektów kształcenia. Do wglądu Zespołu PKA

przedłożono sprawozdanie z oceny funkcjonowania WSZJK za rok 2015, z którego wynika, iż zidentyfikowano przypadki stosowania przez nauczycieli akademickich niepoprawnych kryteriów oceny efektów, którym była przykładowo wyłącznie obecność na zajęciach. Z kolei przeglądy Kart przedmiotów oraz prac etapowych wykazały, iż w kartach przedmiotów powszechnie nie zamieszczano opisu stosowanych metod weryfikacji efektów kształcenia. Pod tym kątem zaplanowano rewizję Kart przedmiotów, którą zalecił także Zespół PKA.

W ramach weryfikacji efektów kształcenia prace dyplomowe podlegają analizie w systemie antyplagiatowym, który od roku akademickiego 2015/2016 stosowany jest kompleksowo. Weryfikacja efektów kształcenia odbywa się także podczas egzaminu dyplomowego. W celu zapewnienia właściwej jakości prac dyplomowych Rada Wydziału Filologiczno-Historycznego określiła wytyczne dotyczące pisania prac dyplomowych i procesu dyplomowania. Z kolei w ramach dobrych praktyk *Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia*, w tym *Kierunkowy Zespół ds. Programów Kształcenia* dokonują przeglądów prac dyplomowych z wykorzystaniem arkusza *oceny pracy licencjackiej/ magisterskiej*, które dotychczas nie wykazały żadnych uchybień w procesie dyplomowania.

Zgodnie z rekomendacjami sformułowanymi przez *Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia* w wyniku przeglądu wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia przeprowadzonego w roku akademickim 2014/2015 zadeklarowano ciągłe doskonalenie procesu dyplomowania, szczególnie części metodologicznej prac dyplomowych oraz ścisłą zgodność tematyki prac dyplomowych z kierunkiem/specjalnością studiów. Zalecono także kompleksową analizę Kart przedmiotów w celu zbadania i zakresu efektów oraz wskazania metod weryfikacji efektów kształcenia. Przyjęte formy realizacji oraz metody weryfikacji efektów kształcenia nie są poddawane systemowo ocenie studentów, jako interesariuszy wewnętrznych, bowiem ankieta służąca ocenie zajęć dydaktycznych nie zawiera pytań na temat zastosowanych przez prowadzącego form i metod. Studenci mają jednak możliwość wypowiedzenia się w tym zakresie poprzez swoich przedstawicieli, mogą także zgłosić uwagi bezpośrednio władzom jednostki lub prowadzącym zajęcia.

W ankiecie wykorzystywanej przez WSZJK do oceny zajęć studenci mają także wolne miejsce na uwagi lub wypowiedź otwartą, jednakże dotychczas nie udało się pozyskać z tego źródła żadnych informacji dotyczących form realizacji i metod weryfikacji efektów kształcenia. Formą potwierdzania efektów kształcenia są także praktyki zawodowe. Uczelnia w ramach systemu zapewnienia jakości kształcenia czuwa nad właściwym doбором miejsc, w których praktyki się odbywają.

Aktualna dokumentacja dotycząca zaliczania praktyk wskazuje na przeprowadzoną weryfikację efektów kształcenia, gdyż w wyniku prac *Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia* od bieżącego roku akademickiego wprowadzono dodatkowo kartę informacyjną weryfikującą efekty kształcenia przypisane praktykom. Podczas składania przez studentów dokumentacji związanej z praktykami pozyskuje się od nich opinie na temat organizacji praktyk, które stanowią cenne źródło informacji do doskonalenia procesu realizacji praktyk zawodowych.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia nie określa procedur dotyczących zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Senat Uczelni *Uchwałą nr 54/2015 z 25 czerwca 2015 r.* zatwierdził *Regulamin potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach*. Regulamin określa: zakres kompetencji osób i gremiów odpowiedzialnych za przeprowadzenie postępowania, tryb odwoławczy, procedurę przyjęcia na studia wraz z wymaganą dokumentacją. Na wizytowanym kierunku studiów dotychczas nie korzystano z tejże procedury.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia wskazuje na wykorzystywanie wyników z własnego monitorowania losów zawodowych absolwentów. Uczelniany monitoring realizowany jest przez *Akademickie Biuro Karier „SYNERGIA”*. Uczelnia monitoruje losy zawodowe absolwentów wielotorowo. Monitoring jest prowadzony niezależnie do działań podejmowanych na szczeblu ministerialnym, po upływie 1 roku, 3 i 5 lat od ukończenia studiów. Narzędziem WSZJK wykorzystywanym w badaniu jest ankieta. Kwestionariusz ankiety umożliwia uzyskanie informacji na temat aktualnej sytuacji zawodowej absolwentów na rynku pracy, w tym zgodności zatrudnienia z profilem i poziomem wykształcenia oraz poznanie opinii na temat przydatności wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobytych w procesie kształcenia, z punktu widzenia potrzeb i wymagań stawianych przez współczesny rynek pracy.

Badanie losów zawodowych absolwentów zrealizowane zostało po raz pierwszy w 2012 roku i dotyczyło absolwentów z roku akademickiego 2011/2012, procentowy zwrot ankiet uzyskano wówczas na poziomie 5,2% wszystkich absolwentów Uniwersytetu, stąd uznano, że wyniki badania nie są reprezentatywne. Podobna sytuacja miała miejsce w roku akademickim 2013/2014, w którym absolwenci Wydziału Filozoficzno-Historycznego wypełnili najmniej ankiet, co stanowiło 3,86% badanej populacji. Badanie przeprowadzono także w roku akademickim 2014/2015, którego wyniki przekazano Władzom WF-H.

Podczas wizytacji Władze Wydziału przekazały informacje, iż w przeprowadzonych dotychczas badaniach Wydział reprezentowała zbyt mała grupa absolwentów, natomiast analiza i wnioski skoncentrowane zostały przede wszystkim na województwie świętokrzyskim, stąd podkreślono, iż powyższe czynniki oraz liczba absolwentów i niewielkie zainteresowanie udziałem w badaniach utrudniają wyciąganie wniosków w zakresie doskonalenia programów kształcenia, w tym efektów kształcenia na kierunku *historia*. Niemniej jednak każda pozyskana informacja jest cenna i rozsądnie wykorzystywana.

W związku z powyższym bieżącym monitorowaniem losów zawodowych absolwentów zajmuje się kadra akademicka, w tym władze Wydziału, gdyż posiadają stałe kontakty z absolwentami oraz podmiotami, w których absolwenci zostali zatrudnieni. Prowadzona współpraca i bezpośrednie relacje umożliwiają konsultacje i doskonalenie programu kształcenia, a zwłaszcza oferowanych specjalności. Absolwenci Wydziału Filologiczno-Historycznego Filii w Piotrkowie Trybunalskim Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach zostali zrzeszeni w *Bractwie*, które zapewnia przepływ informacji na temat potrzeb rynku pracy.

Zgodnie ze strategią rozwoju Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach określoną na lata 2012-2020 za priorytet uznano zapewnienie wysokiego poziomu badań naukowych wspieranego poprzez aktywną politykę kadrową i wspieranie rozwoju naukowego pracowników. W ramach WSZJK dokonywana jest systematyczna i kompleksowa ocena kadry naukowo-dydaktycznej. Ocenę przeprowadza wyznaczona przez Rektora Komisja. Ocena obejmuje działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną. W ramach działalności naukowej dokonuje się przeglądu: rozwoju naukowego w zakresie uzyskiwania stopni i tytułów naukowych; publikacji naukowych; uczestnictwa w konferencjach naukowych w charakterze wystąpień i wygłaszanych referatów oraz organizacji konferencji naukowych (krajowych i międzynarodowych); wykładów na seminariach naukowych; promotorstwa i recenzji prac; członkostwa i pełnienia funkcji; współpracy naukowej krajowej i zagranicznej; międzynarodowych i krajowych projektów obejmujących badania naukowe lub prace rozwojowe; patentów i wdrożeń; innych efektów praktycznych badań naukowych lub prac rozwojowych; uzyskanych nagród i wyróżnień; osiągnięć w zakresie upowszechniania wiedzy oraz działalności popularnonaukowej.

W ocenie działalności dydaktycznej uwzględnia się obciążenie dydaktyczne; działania podejmowane na rzecz dydaktyki; publikacje dydaktyczne. W tejże części oceny

uwzględniane są wyniki oceny sposobu prowadzenia zajęć dydaktycznych dokonanej przez studentów. Z kolei działalność organizacyjna obejmuje sprawowane funkcje. Ponadto arkusz oceny okresowej nauczyciela akademickiego przewiduje ocenę bezpośredniego przełożonego oraz kierownika Jednostki. Ocena okresowa nauczycieli akademickich przeprowadzana jest systematycznie i kompleksowo.

Analiza arkuszy przedłożonych do wglądu ZO podczas wizytacji potwierdza, iż opinie studentów sformułowane w procesie ankietyzacji są w niej uwzględniane. Wyniki oceny okresowej nauczycieli akademickich stanowią kluczowy czynnik wspierający Dziekana w doborze kadry, ponadto są miarą badania efektywności prowadzonej polityki kadrowej w zakresie zatrudniania, oceny oraz doskonalenia i rozwoju pracowników. Systematycznie, co roku na Wydziale Filologiczno - Historycznym przeprowadzany jest przegląd *rozwoju kwalifikacji* pracowników pod kątem ustalenia możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych, badana jest również *liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej, w tym dorobek naukowy, posiadane kompetencje* pod kątem realizacji programu kształcenia, ustalenia obsady zajęć dydaktycznych oraz minimum kadrowego. Jednakże zwrócić należy szczególną uwagę na fakt, iż w toku wizytacji zespół PKA stwierdził, iż obsada zajęć kilku przedmiotów nie jest właściwa, co powinno skłonić władze Wydziału do bardziej wnikliwej oceny zgodności dorobku naukowego i dydaktycznego kadry z zakresem prowadzonych przedmiotów. W ramach prowadzonej polityki kadrowej stwarzana jest możliwość doskonalenia kadry dydaktycznej poprzez udział w różnego rodzaju szkoleniach oraz kursach doskonalących, mających na celu podnoszenie kompetencji dydaktycznych, co potwierdziła grupa nauczycieli akademickich uczestniczących w spotkaniu z ZO PKA. Ponadto podczas spotkania przedstawiono informację, iż warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego są właściwie zapewniane przez Jednostkę, choć podkreślono, że uzyskiwanie stopni naukowych odbywa się poza Uczelnią macierzystą.

W ramach oceny jakości procesu dydaktycznego przeprowadzane są hospitacje zajęć dydaktycznych. Procedura hospitacji obejmuje wszystkich pracowników, a szczególnie tych, którzy otrzymali negatywną ocenę okresową. Analizowane w toku wizytacji protokoły z hospitacji zajęć zawierają szczegółowe zalecenia pohospitacyjne, które stanowią dla osoby hospitowanej przydatne wskazówki pozwalające na wyeliminowanie ewentualnych niedoskonałości w procesie dydaktycznym. Hospitujący zobowiązany jest omówić treść protokołu z osobą hospitowaną. Wyniki z oceny kadry oraz z przebiegu hospitacji są prawidłowo opracowywane w formie sprawozdań *Kierunkowego Zespołu ds. Programów*

Kształcenia oraz upowszechniane poprzez coroczne referowanie na szczeblu Uczelni.

Analiza wyników z hospitacji przeprowadzonych w roku akademickim 2014/2014 wskazuje, iż w ramach zaleceń zwrócono uwagę na zmobilizowanie studentów do aktywniejszego udziału w zajęciach, natomiast nauczycieli akademickich do korzystania z pomocy audiowizualnych. Ogólnie systematyczna ocena okresowa nauczycieli akademickich i hospitacje zajęć wykazują wysokie kompetencje nauczycieli, niemniej jednak w jednym przypadku zaistniała potrzeba przeprowadzenia rozmowy dyscyplinującej przez kierownika Jednostki.

WF-H Filii w Piotrkowie Trybunalskim Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach posiada systemowe rozwiązania dotyczące oceny kadry wspierającej proces kształcenia. Oceny dokonują studenci, jako interesariusze wewnętrzni z wykorzystaniem narzędzia w postaci ankiety, w której oceniają jakość obsługi administracyjnej, w tym poziom zadowolenia, dostępność, punktualność urzędowania oraz kulturę i uprzejmość pracowników. Ocena dotyczy pracowników Dziekanatu, a także pracowników Biblioteki, Studium Języków Obcych, Studium Wychowania Fizycznego, Biura Karier, Uczelnianego Centrum Wsparcia i Rehabilitacji. Dotychczasowe oceny uzyskiwane przez pracowników są zazwyczaj pozytywne, stąd jedynym działaniem doskonalącym było wydłużenie godzin pracy punktów obsługi studentów.

Narzędziem stosowanym w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, służącym ocenie nauczycieli akademickich przez studentów jest powszechnie stosowana ankietyzacja. Studenci mają również możliwość bezpośredniego formułowania opinii do władz jednostki oraz poprzez przedstawicieli w poszczególnych gremiach takich jak: *Samorząd studencki, Rada Wydziału, Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia*. Ankietyzacja przeprowadzana jest elektronicznie, dobrowolnie i anonimowo po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych.

Ostatnie badanie wśród studentów zostało przeprowadzone w roku akademickim 2014/2015, z którego sporządzono raport końcowy. Badanie zostało zrealizowane przy pomocy systemu informatycznego *Uczelnia.XP* z wykorzystaniem *Wirtualnej Uczelni*, dostępnej dla wszystkich studentów po zalogowaniu się na indywidualne konto, potwierdzone hasłem studenta. Kwestionariusz z pytaniami podzielony został na dwie grupy zagadnień, pierwsza dotyczyła oceny nauczyciela akademickiego a druga oceny zajęć dydaktycznych. Ankieta oprócz pytań zamkniętych posiada również miejsce na wypowiedź otwartą, co w ocenie ZO

stanowi cenne źródło informacji, których nie przewiduje katalog pytań zamieszczonych w ankiecie. Wyniki służą podejmowaniu działań doskonalących, które mają zazwyczaj formę rozmowy przeprowadzanej z pracownikiem przez władze Instytutu i Wydziału.

Dotychczas studenci w ankietach wysoko ocenili zajęcia dydaktyczne oraz nauczycieli akademickich za wyjątkiem jednego pracownika, którego ocena wyniosła poniżej 4,0. Z tą osobą została przeprowadzona rozmowa przez kierownika Jednostki.

Opinie studentów weryfikowane są także podczas hospitacji. Wyniki ankietyzacji stanowią podstawę oceny osiągnięć dydaktycznych nauczycieli akademickich w ocenie okresowej nauczyciela akademickiego; wspierają władze jednostki i Uczelni w monitorowaniu obciążeń dydaktycznych oraz obsadzie kadrowej zajęć dydaktycznych, a także w prowadzeniu polityki kadrowej.

Sposób gromadzenia wyników z badania przeprowadzanego wśród studentów jest prawidłowy, bowiem są one zamieszczane w raporcie za dany rok akademicki. Właściwie jest również ich upowszechnianie, gdyż raporty widnieją na stronie internetowej jednostki w zakładce jakoś kształcenia. Ponadto wyniki ankietyzacji zawierające indywidualne oceny nauczycieli akademickich przekazano władzom jednostki, otrzymali je także poszczególni nauczyciele akademicy. Analiza wyników jest także odpowiednia, gdyż umożliwia podejmowanie działań doskonalących.

Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia nieformalnie, w ramach działań zwyczajowo przyjętych, przeprowadza ocenę zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej, zasobów bibliotecznych i wsparcia oferowanego studentom. Podczas rozmowy ZO PKA z osobami odpowiedzialnymi za Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia nie wskazano jednak zakresu tejsze oceny oraz działań doskonalących podjętych na jej podstawie.

Istotnym elementem Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia jest włączenie do ankiety służącej studentom do oceny zajęć dydaktycznych pytania na temat wykorzystania infrastruktury do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, która zdaniem studentów kierunku *historia* wystarczająco wspomaga ten proces. W ocenie ZO PKA zamieszczenie przez studentów uwag dotyczących warunków kształcenia i wykorzystania infrastruktury do realizacji zajęć stanowi dla studentów możliwość swobodnej wypowiedzi, natomiast dla Jednostki bardzo przydatny punkt służący podejmowaniu działań doskonalących.

Zespół PKA podczas wizytacji spotkał się z nauczycielami akademickim realizującymi zajęcia dydaktyczne na wizytowanym kierunku studiów, którzy zapewnili o systematycznym uzupełnianiu zasobów bibliotecznych w zgłaszane przez nich pozycje literaturowe.

Ocena wsparcia studentów, którą przeprowadziła *Komisja ds. Jakości Kształcenia* wykazała, iż właściwie zapewniano im program kształcenia; elastyczność studiowania; opiekę socjalną, materialną i dydaktyczną poprzez dostępność kadry na konsultacjach i dyżurach; warunki rozwoju naukowego poprzez działalność w kołach naukowych, a także publikacji i udziału w konferencjach. Zwrócono także uwagę, iż należy stale doskonalić system wymiany realizowanej z zagranicznymi ośrodkami akademickimi oraz udział studentów jednostki w stażach krajowych i zagranicznych.

Na Wydziale Filologiczno- Historycznym Filii w Piotrkowie Trybunalskim UJK w Kielcach prowadzi się działania systemowe mające na celu sprawdzenie sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia. W celu zapewnienia sprawniejszego przepływu informacji uruchomiono na Wydziale punkt informacyjny *Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia*, do którego mogą się zgłaszać zarówno studenci, jak i pracownicy.

Przygotowane zostały dwie broszury informacyjne o Systemie Jakości Kształcenia i jego strukturze oraz o badaniach ankietowych. Są one dostępne w punkcie informacyjnym oraz w sekretariacie Instytutu. Z inicjatywy *Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia* Dziekan Wydziału ogłosił konkurs *Jakość – budujmy ją razem*. W ocenie zasobów informacyjnych zasięga się opinii interesariuszy wewnętrznych, gdyż podczas cyklicznych spotkań odbywających się w ramach Instytutu na bieżąco omawiane są z poszczególnymi grupami interesariuszy sprawy związane z monitorowaniem jakości kształcenia oraz jego wynikami. Interesariusze mają możliwość zgłoszenia uwag dotyczących funkcjonowania systemu informacyjnego, które rozstrzygane są na bieżąco. W przypadku studentów dodatkowe źródło informacji stanowią konsultacje i dyżury odbywane przez kadrę akademicką. Informacje uzyskane na podstawie ankiet studenckich dotyczące zajęć dydaktycznych i pracowników naukowo-dydaktycznych przekazywane są pracownikom bezpośrednio przez przełożonych. Każdy nauczyciel ma obowiązek zapoznania się z wynikami ankietyzacji, co potwierdza własnoręcznym podpisem.

W ramach działań doskonalących, podjętych na podstawie oceny dostępu studentów i nauczycieli akademickich do informacji na temat WSZJK, dokonanej w roku akademickim 2013/2014 *Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia* przeprowadziła cykl szkoleń i warsztatów w zakresie rozwiązań systemowych, w tym dotyczących Kart przedmiotów dla wszystkich studentów i nauczycieli akademickich. Ponadto Komisja zorganizowała *Dzień Jakości* - akcję informacyjną o badaniach ankietowych wśród studentów, co w efekcie

zaowocowało zwiększeniem aktywności przedstawicieli studentów w pracach *Kierunkowego Zespołu ds. Programów Kształcenia* oraz *Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia*. Z kolei dla studentów opiekunowie lat zorganizowali spotkania informacyjne popularyzujące WSZJK. Upowszechnianie informacji o systemie odbywa się także poprzez ulotki informacyjne, plakaty rozwieszane w budynku dydaktycznym, rozbudowanie na stronie internetowej wfh.unipt.pl zakładki Jakość kształcenia i Aktualności.

W ramach WSZJK na WF-H na bieżąco podejmowane są działania mające na celu sprawdzenie, czy właściwie zapewnia się studentom dostęp do informacji na temat programów kształcenia, opisu efektów kształcenia, sylabusów, zmian w planach zajęć, terminów zaliczeń i egzaminów, konsultacji i dyżurów nauczycieli akademickich. Informacje na temat kształcenia takie jak: efekty kształcenia, plany zajęć, terminy sesji, a także sprawy organizacyjne są udostępniane studentom poprzez stronę internetową i zamieszczanie w gablotach budynku.

Studenci mają dostęp do druków umożliwiających obsługę w zakresie pomocy materialnej i innych spraw administracyjnych w formie elektronicznej. Ponadto studenci w ramach zajęć otrzymują informacje dotyczące sylabusu zawierającego opis efektów kształcenia, liczbę punktów ECTS, formy zaliczenia przedmiotu oraz szczegółowe wskazanie literatury przedmiotu.

Aktualne i pełne informacje o ofercie dydaktycznej, jakości kształcenia oraz poziomie wykształcenia absolwentów są ogólnie dostępne dla wszystkich zainteresowanych tj. kandydatów na studia, studentów, pracodawców, nauczycieli akademickich oraz całego środowiska naukowego.

Oceny uzyskane z zaliczeń i egzaminów, wyniki ankietyzacji udostępniane są elektronicznie po zalogowaniu do indywidualnego profilu w systemie informatycznym. Studenci mają możliwość zgłoszenia uwag i nieprawidłowości bezpośrednio prowadzącym zajęcia, pracownikom administracji oraz poprzez przedstawicieli w gremiach zajmujących się jakością kształcenia i Samorządzie Studenckim.

W wyniku bieżących przeglądów zasobów informacyjnych stwierdza się, iż w Uczelni prawidłowo funkcjonuje system upowszechniania informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO także potwierdzili powyższą opinię wyrażając zadowolenie z dostępu do wszelkich informacji związanych z procesem kształcenia. W ocenie zasobów informacyjnych biorą udział interesariusze wewnętrzni, którymi są studenci, gdyż w procesie ankietyzacji mają

możliwość swobodnej oceny dostępu do informacji, w tym ich wiarygodności oraz obsługi administracyjnej stanowiącej dla studentów jedno z cenniejszych źródeł informacji.

Wyniki z przeprowadzonych badań w bieżącym i poprzednim roku akademickim wskazują, iż studenci nie mają zastrzeżeń odnośnie sposobów i źródeł przekazywania informacji, także względem pracowników administracji nie sformułowali żadnych niepokojących uwag, które wymuszałyby reakcję władz jednostki. Niemniej jednak na potrzeby zgłoszone przez studentów dostosowano godziny pracy Dziekanatu.

Ocena skuteczności funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia prowadzona jest systematycznie, co reguluje Procedura WSJK-U/4. Oceny tej dokonują Uczelniana i Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia. Wsparciem w tych działaniach w Jednostce jest *Kierunkowy Zespół ds. Programów Kształcenia* analizujący programy kształcenia, realizację stopnia zakładanych efektów kształcenia (w tym również modułu praktyk). W procesie analizy czynnie uczestniczą interesariusze zewnętrzni przez swoją obecność, jako ciała doradcze, w WKJK oraz przez prowadzony na bieżąco dialog z pracodawcami w ramach nawiązanej współpracy, czy ocenę praktyk.

3. Uzasadnienie:

Wydział Filologiczno- Historyczny Filii w Piotrkowie Trybunalskim UJK w Kielcach zapewnia kadrze akademickiej i studentom, jako interesariuszom wewnętrznym udział w procesie określania efektów kształcenia, także formalna i nieformalna współpraca z otoczeniem społeczno- gospodarczym zapewnia udział w powyższym procesie interesariuszy zewnętrznych.

Samorząd Studencki opiniuje efekty kształcenia i program studiów. Studenci aktywnie uczestniczą w posiedzeniach *Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Kierunkowego Zespołu ds. programów Kształcenia, Rady Wydziału*, co zapewnia im wpływ na decyzje podejmowane w zakresie jakości kształcenia. W ramach *Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia* monitoruje się stopień osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Monitorowanie prowadzone jest na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania.

W Jednostce podejmowane są działania mające na celu ocenę przyjętych form realizacji i metod weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć. W celu zapobiegania plagiatom wdrożono

kompleksową weryfikację prac dyplomowych w systemie antyplagiatowym. Za dobrą praktykę uznać należy dodatkową, wybiórczą weryfikację prac dyplomowych, która umożliwi sformułowanie uwag i rekomendacji dla recenzentów opiekunów.

Z otrzymanych w toku wizytacji informacji wynika, iż na wizytowanym kierunku studiów nie potwierdzano efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

Pomimo zwolnienia z obowiązku monitorowania losów zawodowych absolwentów przez przepisy prawa losy zawodowe absolwentów są monitorowane. WSZJK obejmuje prowadzoną politykę kadrową dotyczącą nauczycieli akademickich oraz kadry wspierającej proces kształcenia. Ocena jakości kadry realizującej proces kształcenia dokonywana przez studentów, jako narzędzie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia prowadzona jest w sposób kompleksowy, a jej wyniki umożliwiają doskonalenie procesu dydaktycznego.

Systemowym podejściem jest włączenie studentów, jako interesariuszy wewnętrznych do oceny infrastruktury dydaktycznej, a także badanie systemu wsparcia studentów. WSZJK zawiera zwyczajowo przyjęty przegląd zasad gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia, a także dostępności i aktualności informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów.

4. Zalecenia:

* w ocenie przyjętych form realizacji i metod weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia zaleca się wzmocnienie udziału studentów, jako interesariuszy wewnętrznych;

* należy włączyć do WSZJK procedurę potwierdzania osiągnięcia efektów uczenia się, uzyskanych poza systemem studiów;

* w zakresie monitorowania losów zawodowych absolwentów wskazane jest zintensyfikowanie działań na poziomie Uczelni, których efektem będzie odpowiednia i miarodajna responsywność ankiet oraz reprezentatywność wyników w odniesieniu do wizytowanego kierunku studiów, gdyż monitoring ten powinien w większym stopniu, niż dotychczas, spełniać swoją rolę poprzez wykorzystywanie jego wyników do doskonalenia programu kształcenia, w tym oceny efektów kształcenia pod kątem ich przydatności na rynku pracy;

* w zakresie oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej oraz zasobów

bibliotecznych należy usprawnić i wdrożyć rozwiązania systemowe.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

W oparciu o przeprowadzoną wizytację programową kierunku *historia* w ramach której ZO dokonał analizy przedstawionej dokumentacji oraz odbytym, licznym spotkaniom w ocenie Ekspertów PKA Jednostka dokonała właściwej, obiektywnej samooceny (analizy SWOT) dostrzegając swoje atuty, słabsze strony i zagrożenia.

Niewątpliwie, mocną stroną kierunku *historia* w Filii UJK w Kielcach jest realna współpraca z interesariuszami, co pozwala na prowadzenie studiów w zgodzie z nowoczesnymi trendami w badaniach i dostosowaniu znajdujących się w ofercie edukacyjnej specjalności do potrzeb rynku pracy. Otwarcie się na środowisko społeczno-kulturalno-gospodarcze potwierdza edukacyjną i kulturotwórczą rolę, jaką pełni Wydział/Jednostka w środowisku Piotrkowa Trybunalskiego i regionu. Podkreśla to wysoką świadomość i zarazem poczucie odpowiedzialności Władz i całego Zespołu za kształtowanie elit.

Za słabszą stroną uważa się brak posiadania uprawnień do nadawania stopni naukowych oraz niskie notowania w ocenie społecznej kierunków z obszaru nauk humanistycznym, w tym szczególnie *historii* na tle intensywnego wspierania nauk technicznych i ścisłych kosztem tych pierwszych. Znajduje to odbicie w znikomym zainteresowaniu się studiami na kierunku *historia* (mała liczba kandydatów na studia). Z pewnością szansą dla kierunku jest rosnące zainteresowanie grupami rekonstrukcyjnymi, rozwój studiów regionalistycznych oraz świadomie poprowadzona akcja popularyzująca historię (co Jednostka czyni z dużym powodzeniem od lat), wsłuchiwanie się w potrzeby i oczekiwania interesariuszy.

Natomiast potencjalnych zagrożeń Władze upatrują w obniżaniu się poziomu studiów w skali całego szkolnictwa wyższego w konfrontacji szkolnictwa publicznego z niepublicznym oraz czynnikach ekonomicznych utrudniających młodym ludziom podjęcie studiów.

ZO PKA w kontekście przeprowadzonej oceny potwierdza prawidłowość przeprowadzonej analizy SWOT i zasadność wyciąganych wniosków przez wizytowaną Jednostkę.

Dobre praktyki:

- wprowadzenie dodatkowej (poza systemem antyplagiatowym) weryfikacji losowo wybranych prac dyplomowych przez powołaną Komisję przez Dziekana WF-H
- popularyzacja badań regionalistycznych.